

Paddenstoelen in Gemeente Utrecht 2021

Peter-Jan Keizer

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Het onderzoek	4
3. Methode	7
4. Het mycologisch jaar 2021	7
5. Ecologie van paddenstoelen	7
6. Rol van bodem en beheer	8
7. Resultaten	9
8. Conclusies en aanbevelingen Beheer	10
9. Overzicht waarnemingen bezochte gebieden	12
10. Utrecht Singels en overige Utrechtse waarnemingen	74

Voorplaat: Franjeamaniet langs de Maliebaan (2021)

Paddenstoelen in Gemeente Utrecht 2021

1. Inleiding

Gemeente Utrecht heeft beslist om naast een aantal andere groepen van organismen ook paddenstoelen (mycologische waarden) in het soortenbeleid een plaats te geven. Dit staat nader beschreven in de onderzoeksrapporten van 2019 (Keizer, 2019) en 2020 (Keizer, 2020).

In 2020 is in een aantal “groene” terreinen binnen Gemeente Utrecht onderzoek gedaan naar de mycologische waarden. De motivatie hiervoor bestaat uit 1. Het opbouwen van kennis op gebied van paddenstoelen ten behoeve van het soortenbeleid, uitmondend in adequaat beheer, 2. het invulling geven aan de behoefte kennis te hebben van de biodiversiteit die binnen de stad aanwezig is. De gedachte bij dit laatste punt is dat biodiversiteit een graadmeter is voor de kwaliteit van de leefomgeving van de (menselijke) bewoners van Utrecht. De bewoners hoeven niet detailkennis te hebben van de biodiversiteit van hun leefomgeving om die te kunnen beleven, toch is het belangrijk dat de informatie hierover beschikbaar is en aan iedere belangstellende overhandigd kan worden. In sommige terreinen dragen de aanwezige paddenstoelen in sterke mate bij aan de ter plaatse aanwezige biodiversiteit.

Uit het onderzoek van 2020 bleek dat in diverse binnen de Gemeente Utrecht liggende terreinen belangrijke mycologische waarden aanwezig zijn. Daarom is besloten om in 2021 het onderzoek voort te zetten. Twee doelstellingen zijn hierbij gehanteerd:

1. Een aantal nieuwe “groene” terreinen onderzoeken, zodat het overzicht van de in de Gemeente aanwezige mycologische kwaliteiten completer wordt en
2. Enkele terreinen herhaald onderzoeken. Het is namelijk bekend dat in één jaar onderzoek van een terrein weliswaar een redelijk beeld van de (in dat jaar) aanwezige soorten wordt verkregen, maar dat in een volgend jaar dikwijls vele soorten meer worden aangetroffen.

In het voorliggende rapport wordt een overzicht gegeven van de in 2021 aangetroffen soorten in 25 geselecteerde terreinen (Tabel 1). Daarnaast wordt een lijstje gegeven van interessante (paddenstoelen-) waarnemingen op andere plaatsen.

Geprobeerd wordt om informatie die al in het rapport van 2020 staat niet te zeer te herhalen, maar de rapportage van 2021 moet wel zelfstandig leesbaar zijn.

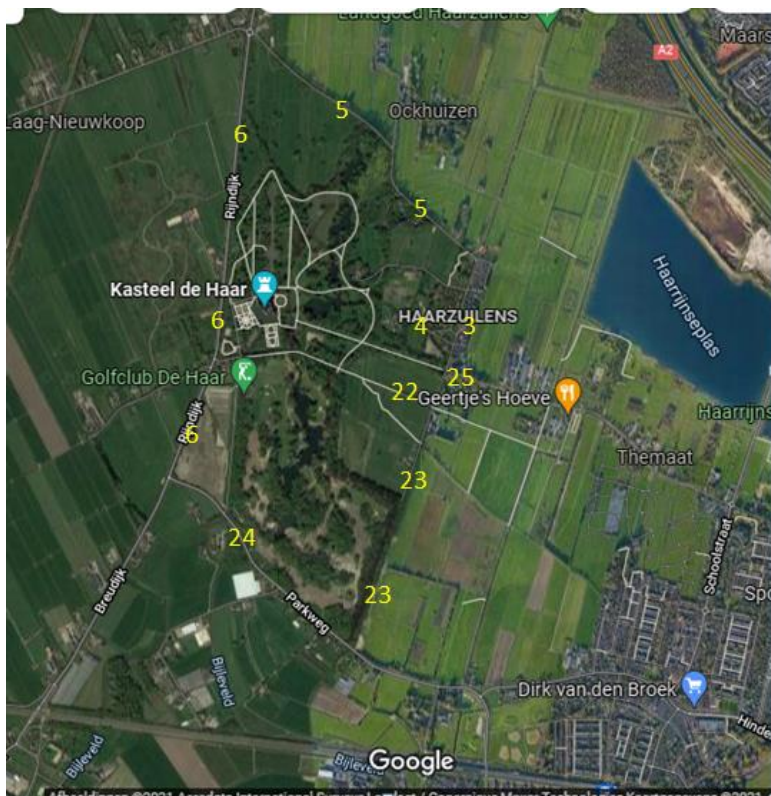
Figuur 1. De zeer algemene Geschubde inktzwam kan zomaar in de stad opduiken, Vleutenseweg.

2. Het onderzoek

Het paddenonderzoek van 2021 past in een serie onderzoeken die sinds 2019 zijn uitgevoerd. Doel is kennis te genereren over de paddenstoelen die leven in zowel het binnenstad-milieu als in een aantal buitengebieden. In Tabel 1 en de kaartjes daaronder is aangegeven welke terreinen in 2021 zijn onderzocht.

Tabel 1. Onderzochte terreinen met bezoekdata. # sp. Geeft het aantal soorten dat in 2021 is gezien.

	Terrein	Bezoekdata: j m d	# sp.
1	Begraafplaats Kovelswade	2021-10-12, 2021-11-7	10
2	Begraafplaats Soestbergen	2021-10-12, 2021-11-7	37
3	Haarzuilens Brink	2021-9-12, 2021-10-17, 2021-11-5	26
4	Haarzuilens Eikstraat	2021-10-17, 2021-11-5	17
5	Haarzuilens Ockhuizerweg + Polderweg	2021-9-12, 2021-10-17, 2021-11-5	27
6	Haarzuilens Rijndijk	2021-9-12, 2021-10-17, 2021-11-5	49
7	N Amelisweerd Helweide	2021-8-27, 2021-10-28, 2021-11-1	16
8	Uithof Hoofddijk	2021-5-21, 2021-8-27, 2021-9-11, 2021-10-19	47
9	Utrecht Biltse Rading	2021-9-11, 2021-10-8, 2021-11-2, 2021-12-10	49
10	Utrecht Eikenlaantje Sportvelden	2021-8-30, 2021-10-9, 2021-11-6	45
11	Utrecht Fort de Bilt	2021-9-1, 2021-10-8	26
12	Utrecht Julianapark	2021-9-3, 2021-10-27	57
13	Utrecht Lunet III	2021-9-9, 2021-10-21, 2021-10-28	25
14	Utrecht Lunet IV	2021-9-12, 2021-10-22, 2021-10-28	31
15	Utrecht Maliebaan	2021-8-28, 2021-10-11, 2021-10-18	76
16	Utrecht Park Oog in Al	2021-9-11, 2021-10-22	23
17	Utrecht Park Vechtzoom	2021-9-21, 2021-10-9	34
18	Utrecht Richard Wagnerlaan	2021-9-11, 2021-10-22, 2021-11-4	22
19	Utrecht Singel Maliebaan	2021-10-11, 2021-10-27	17
20	Utrecht St. Barbara	2021-9-1, 2021-10-19	57
20a.	Utrecht Vossegatsedijk	2021-11-1	22
21	Utrecht Zilveren Schaats	2021-10-28, 2021-11-19	47
22	Vleuten Bochtdijk	2021-9-12, 2021-10-17	7
23	Vleuten Eikslaan	2021-9-12, 2021-10-17	47
24	Vleuten Parkweg	2021-10-17, 2021-11-5	34
25	Vleuten Thematerlaan	2021-9-12, 2021-10-17, 2021-11-5	38

Figuur 2.

3. Haarzuilens Brink, 4. Haarzuilens Eikstraat, 5. Haarzuilens Ockhuizerweg + Polderweg, 6. Haarzuilens Rijndijk, 22. Vleuten Bochtdijk, 23. Vleuten Eikslaan, 24. Vleuten Parkweg, 25. Vleuten Thematerlaan

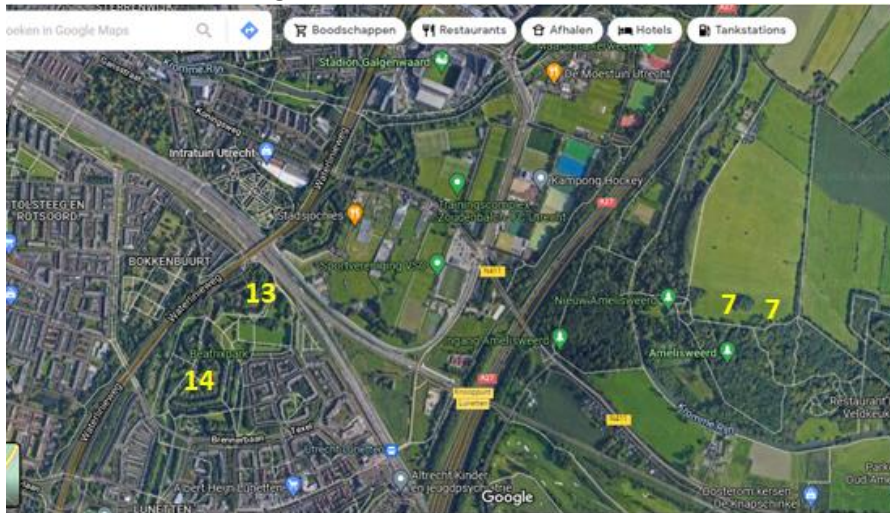
Figuur 3.

10. Utrecht Eikenlaantje Sportvelden, 12. Utrecht Julianapark, 17. Utrecht Park Vechtzoom

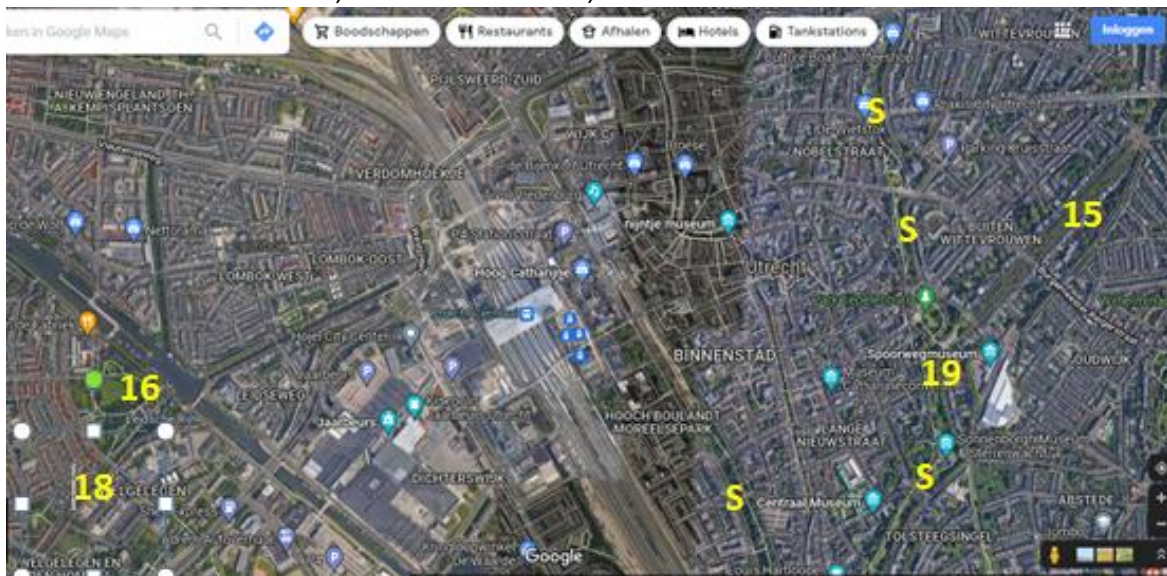
Figuur 4.

9. Utrecht Biltse Rading, 11. Utrecht Fort de Bilt, 20. Utrecht St. Barbara, 21. Utrecht Zilveren Schaats

Figuur 5.

7. N Amelisweerd Helweide, 13. Utrecht Lunet III, 14. Utrecht Lunet IV

Figuur 6. 15. Utrecht Maliebaan, 16. Utrecht Park Oog in AI, 18. Utrecht Richard Wagnerlaan, 19. Utrecht Singel Maliebaan, S = Singel

3. Methode

In overleg met de Gemeentelijke ecologen is voor dit onderzoek een aantal laanbermen parken en (schraal)graslandterreinen geselecteerd. Deels betreft het herhaald onderzoek en deels zijn het niet eerder onderzochte terreinen. Het gaat steeds om terreinen waarbij de Gemeente betrokken is bij (of invloed kan uitoefenen op) het beheer. De bezochte terreinen zijn in Figuren 1 t/m 6 aangegeven. In 2019 en 2020 is het cluster met (potentieel) belangrijke lanen rond Haarzuilens onderzocht. Hier is in 2021 aanvullend onderzoek gedaan, zowel in in al bezochte lanen als ook in een aantal nieuwe lanen (m.n. Rijndijk en Parkweg).

Er is sterke nadruk gelegd op laanbermen met boombeplantingen met bomen die een ectomycorrhizarelatie met schimmels hebben. Bij geschikt beheer en bodemtype kunnen hier grote aantallen deels bijzondere soorten paddenstoelen groeien.

Enkele gebieden (Maliebaan, Uithof-Hoofddijk, Eikslaan Vleuten) zijn opnieuw bezocht vanwege de bijzonder hoge potenties en vanwege beheer-vraagstukken.

Bijzonderheden over de mycologische onderzoeksmethode: zie Keizer, 2020.

Voor ieder gebied wordt in dit rapport een korte karakteristiek gegeven, een overzicht van de gevonden soorten gepresenteerd (door de waarnemingen van verschillende bezoeken in 2021 te combineren), gevolgd door een waardering en aanbevelingen voor het beheer.

In een aantal gevallen zijn enkele opmerkingen geplaatst over boomveiligheid. Dit was niet direct het onderwerp van het onderzoek. Waar echter aandacht vragende situaties aanwezig waren is dat hier vermeld.

Enkele interessante (toevallige) waarnemingen van andere organismen dan paddenstoelen zijn ook vermeld (bijv. Figuur 8).

Heel opvallend is dat in terreinen die in 2020 al waren bezocht en in 2021 opnieuw, vaak meer dan de helft van de soorten in 2021 nieuw waren t.o.v. 2020. Dat is eigen aan paddenstoelenonderzoek. Het verschijnsel hangt samen met per jaar verschillende weersomstandigheden, waar soorten verschillend op reageren, gecombineerd met een zekere trefkans voor iedere soort. Idealiter zou een terrein 3 jaar en per jaar meerdere malen onderzocht moeten worden. Echter, ook in één jaar komen de verschillen tussen terreinen wel tot uitdrukking, zij het gebaseerd op slechts een deel van de werkelijk aanwezige soorten.

Gemeente Utrecht hanteert (voor paddenstoelen) het begrip “Ambassadeursoorten”. Dat zijn enige geselecteerde soorten die indicatief en representatief zijn voor bijzondere en rijke groeiplaatsen. Dergelijke plaatsen verdienen extra aandacht in het soortenbeleid van de Gemeente; reden om groeiplaatsen met die soorten extra met zorg te beheren (zie Keizer, 2020). In de soortenlijsten zijn deze ambassadeursoorten met (A) aangegeven.

4. Het mycologisch jaar 2021

De weersomstandigheden variëren van jaar tot jaar. Dat heeft een sterke invloed op het aantal paddenstoelen dat in een jaar verschijnt. Dat uit zich niet alleen in de aantallen vruchtlichamen, maar ook in de soorten; van jaar tot jaar kunnen in hetzelfde terrein verschillende soorten worden gevonden. Daarom volgt een korte beschrijving van het “mycologisch jaar” 2021.

Na een vrij vochtige lente en eerste helft van de zomer (voor dit gedeelte van Nederland) leek het aantal paddenstoelen vanaf half augustus groot te worden. Echter vanaf eind augustus, de gehele maand september en de eerste helft van oktober was het droog en de hoeveelheid paddenstoelen lager dan gebruikelijk in die periode. Het was tegelijk ook duidelijk te zien dat de verdroogde bodem vanaf de eerste week van oktober moeilijk water absorbeerde. De laatste week van oktober en de eerste week van november was er eindelijk een krachtige piek in het aantal paddenstoelen (Figuur 7). Dat is zo'n korte periode dat de mycoloog overal tegelijk wil zijn, wat niet lukt. Na half november nam het aantal weer af, ook al was er nog vrijwel geen (nacht)vorst geweest. Al met al was het jaar 2021 voor paddenstoelen rijker dan 2020. Dat is o.a. te zien aan het hoge aantal soorten (in eenzelfde terrein) dat in 2021 wel, en in 2020 niet werd waargenomen. Voor schraalgraslandpaddenstoelen is 2021 een middelmatig jaar geweest.

5. Ecologie van paddenstoelen

Voor een beter begrip van de resultaten van het onderzoek is enige kennis over de ecologie van paddenstoelen behulpzaam. De wijze waarop de schimmels hun voedingsstoffen verkrijgen is daarbij leidend.

Schimmels hebben geen bladgroen en zijn daarmee afhankelijk van organisch materiaal dat eerder door groene planten is opgebouwd. Dat organisch materiaal breken ze af om daar energie uit te verkrijgen. Drie manieren worden onderscheiden hoe de schimmels bij het organisch materiaal komen.

1. **Saprotrofe schimmels** breken dood organisch materiaal af, zoals hout, schors, dode bladeren, humus, soms ook dode vruchtlichamen van andere schimmels. Voorbeelden zijn Elfenbankjes (op hout). Hoewel bij een aantal grasland bewonende paddenstoelen de leefwijze nog niet geheel is opgehelderd, worden ze hier bij de saprotrofe soorten gerekend.
2. **Parasitaire** schimmels leven ten koste van levende organismen. Vaak blijven de betrokken schimmels lang in het levende organisme (bijvoorbeeld een boom) aanwezig. Een voorbeeld is de Biefstukzwam op een eikenboom. Dat wordt een biotrofe parasiet genoemd. Er zijn ook schimmels die na de dood van de gastheer nog lang op et dode hout doorgroeien, zoals een Dikrandtonderzwam. Dan spreekt men van een necrotrofe parasiet. Een andere groep schimmels leeft parasitair op mossen of op andere schimmels.
3. **Ectomycorrhiza vormende** schimmels leven samen met (meestal) een boom in een wederzijds voordelige relatie. De boom zorgt voor organisch materiaal zoals suikers; de schimmel voert water met plantenvoedingsstoffen uit de bodem aan, voor de boom. In de fijne worteltoppen is de schimmel vergroeid met de boom en daar vindt de overdracht plaats van voedingsstoffen. De ectomycorrhizarelatie valt op doordat de paddenstoelen van de schimmel steeds bij een boom groeien. Sommige paddenstoelen zijn strikt aan één boomsoort gebonden (bijv. een Kaneelkleurige melkzwam bij een eik). Andere zijn niet kieskeurig en groeien bij verschillende boomsoorten, bijv. de Krulzoom of de Vliegenschwam. Bomen die ectomycorrhiza vormen zijn: Eik, beuk, linde, berk, populier, den, spar, larix; bomen zonder ectomycorrhiza (maar met een andere vorm van mycorrhiza, zonder paddenstoelenvormende schimmels) zijn: Es, esdoorn, iep, fruitbomen, e.a.. Bij deze bomen groeien dus geen boombegeleidende paddenstoelen.

6. Rol van bodem en beheer

Het vóórkomen van ectomycorrhiza vormende paddenstoelen is sterk afhankelijk van de voedingstoestand van de bodem. Op (zeer) vruchtbare, bemeste bodems, met verruigde vegetatie groeien weinig tot geen boombegeleidende paddenstoelen. Daarentegen kunnen deze paddenstoelen met veel soorten en ook met grote aantallen vruchtlichamen (zie figuur 7) groeien op schrale bodem met korte grazige of mosrijke vegetatie, bijvoorbeeld in laanbermen.

Door deze eigenschap speelt het beheer van een berm of park een grote rol in de bestaansmogelijkheden voor deze schimmels en daarmee voor de biodiversiteit van die plaats. Door een continu uitgevoerd beheer van maaien met afvoer van het maaisel wordt, of blijft, de bodem schraal en ontstaan gunstige omstandigheden voor deze schimmels. In de herfst is dat te zien aan de paddenstoelen. In voor paddenstoelen gunstige laanbermen maken ectomycorrhiza vormende paddenstoelen vaak meer dan de helft van alle aanwezige paddenstoelen vormende soorten uit. Zo zijn deze paddenstoelen scherpe kwaliteitsindicatoren voor een grasberm, park of bos met (ectomycorrhiza vormende) bomen. Evenzo biedt de soortkeuze van ectomycorrhiza vormende bomen die worden aangeplant de mogelijkheid om via de ectomycorrhizapaddenstoelen te sturen op het bevorderen van biodiversiteit.

Figuur 7. Grote aantallen grote paddenstoelen in de berm van de Biltse Rading. Links de Bruine kleibosgordijnzwam (*Cortinarius largus*), rechts de Purperen gordijnzwam (*Corinarius purpurascens*).

Figuur 8. Toevallige waarneming van Ringslang in de sloot langs de Biltse Rading.

7. Resultaten

7.1. Enkele getallen

Het totaal aantal waarnemingen (= een soort op een plaats op een datum) is: 1079.

Het totaal aantal soorten dat in de bezochte gebieden is gevonden bedraagt 363 (in 2020 was dit 251 soorten). Dit grotere aantal is te verklaren doordat 2021 een beter paddenstoelenjaar was dan 2020 en doordat een groter aantal terreinen is bezocht.

In Tabel 2 is de top-7 gepresenteerd van de soortenrijkste terreinen binnen Gemeente Utrecht die in 2021 zijn onderzocht. Ter vergelijking zijn van terreinen die in 2020 ook zijn onderzocht de soortenaantallen gegeven. Het valt op dat de Maliebaan met 76 soorten in 2021 bovenaan staat. Het bevestigt opnieuw de bijzondere waarde voor paddenstoelen van dit gebied.

Het valt ook op dat de overige soortenrijke gebieden steeds met eiken zijn beplant. Bij deze boom groeien veel begeleiders, wat direct het soortenaantal omhoog stuwt.

Tabel 2. Top-7 van beste lanen uit dit onderzoek, 2021.

Naam	Boomsoort	# sp. 2021	# sp. 2020
Maliebaan	Linde (oud)	76	55
Utrecht Julianapark	Eik, Haagbeuk, Beuk, Populier	57	*
St. Barbara	Eik (oud)	57	*
Rijndijk	Eik (jong)	49	*
Biltse Rading	Eik (vrij jong)	49	*
Hoofddijk	Eik (jong en oud)	47	73
Eikslaan	Eik (oud)	46	51

* In 2020 niet bezocht.

7.2 Bespreking van enkele soorten of soortgroepen

1. De Franjeamaniet (*Amanita strobiliformis*), Stekelkopamaniet (*A. solitaria*), en de Goudporieboleet (*Hemileccinum politum*) zijn dit jaar weer op diverse plaatsen gevonden. Deze soorten zijn bekend als warmteminnende soorten. Van oorsprong waren ze zeldzaam, maar nu nemen ze duidelijk toe, wat hoogstwaarschijnlijk met het opwarmende klimaat samenhangt.

2. De stad met voedselrijke bodems in grasperken en met grazige bermen vormen een gunstig leefgebied voor verschillende Champignon- (*Agaricus*) soorten. Vooral de Karbolchampignon en de Sneeuwwitte anijschampignon waren dit jaar algemeen en in het Vechtzoompark was de Gordelchampignon zeer talrijk.

3. *Hebeloma* (Vaalhoed) soorten. De verschillende soorten Vaalhoeden die in de moderne monografie worden onderscheiden, staan nog niet alle actueel uitgewerkt in de Verspreidingsatlas. Daarom is in dit rapport hier verder niet op ingegaan. Van enkele gemakkelijk herkenbare soorten, zoals de Grote vaalhoed, zijn de algemeenheidsgegevens overgenomen, maar voor de meeste soorten is daarvan afgezien, vanwege het ontbreken van de juiste gegevens in de Verspreidingsatlas.

4. Enkele soorten paddenstoelen waren in 2021 opvallend algemeen. Dat is waarschijnlijk door de in 2021 voor dergelijke soorten gunstige weersomstandigheden bepaald. Voorbeelden hiervan zijn: De Bundelfranjehoed, de Gekroesde melkzwam, de Wortelende gordijnzwam en de Gelaarsde gordijnzwam.

Daarentegen waren diverse graslandbewonende paddenstoelen in 2021 minder algemeen dan anders.

8. Conclusies en aanbevelingen Beheer

8.1 Betekenis van Utrecht als leefgebied voor (bijzondere) paddenstoelen.

Uit het huidige onderzoek en dat wat in 2020 en 2019 is uitgevoerd, blijkt dat binnen de grenzen van Gemeente Utrecht een aantal bijzondere groeiplaatsen voor paddenstoelen liggen. Het blijkt dan vooral te gaan om bermen van met bomen beplante bermen, die overwegend buiten de stadssingels en deels ook in het buitengebied liggen. Een heel belangrijke groep van bermen ligt rondom het Kasteel de Haar, voorts in en bij de Uithof. Een speciale positie neemt de Maliebaan in. Deze zeer rijke paddenstoelengroeiplaats is bijzonder, omdat het om een lindenbeplanting gaat, die midden in de stad ligt. Gewoonlijk is het aantal bijzondere paddenstoelen onder linde beperkt, maar de Maliebaan vormt hierop duidelijk een uitzondering.

De paddenstoelen in de Utrechtse lanen maken deel uit van de rivierklei-gebonden flora, die zich uitstrekt vanaf (globaal) Breukelen tot Wijk bij Duurstede. Binnen deze regio heeft Gemeente Utrecht een aantal van de zeer belangrijke lanen in beheer. Gelukkig is de Gemeente zich bewust van deze waarde en van de essentiële rol van een continue uitgevoerd beheer.

Van de tot nu toe onderzochte parken zijn vooral het Julianapark en een klein deel van het Vechtzoompark (nl. de eikenlaan bij de sportvelden) voor paddenstoelen van groot belang.

Van de tot nu toe onderzochte begraafplaatsen zijn met name Soestbergen en Barbara rijke groeiplaatsen voor paddenstoelen. Gericht beheer kan in alle begraafplaatsen nog voor vooruitgang van de mycologische kwaliteit zorgen, zonder de bijzondere sfeer aan te tasten.

Voor de laanbermen, parken en begraafplaatsen geldt steeds opnieuw: geplante bomen met een beheerde (maaien met afvoer van grasmaaisel) grasvegetatie als ondergroei levert waardevolle groeiplaatsen voor vele en deel zeldzame en karakteristieke paddenstoelensorten op. In en om Utrecht zijn gelukkigerwijs veel eiken aangeplant; dat is de boom met het hoogste aantal ectomycorrhiza vormende soorten paddenstoelen als partner. Het aantal beukenbeplantingen is een stuk lager. De beuk, ook een belangrijke boom voor boombegeleidende paddenstoelen, zou nog wel vaker aangeplant mogen worden, bijvoorbeeld in de Uithof.

Landelijk zeldzaam en sterk bedreigd zijn paddenstoelen van onbemeste graslanden, die wel continu worden beheerd. Binnen Gemeente Utrecht liggen enkele belangrijke terreinen van deze categorie: 7. Helweide, 21. Zilveren Schaats en Bijleveld. Dit laatste terrein is niet onderzocht.

8.2 Maaibeheer. In Hoofdstuk 6 is aangegeven dat het beheer van de onderzochte terreinen, en speciaal van de met bomen beplante bermen een cruciale factor is om een gunstige situatie voor paddenstoelen in stand te houden. Hier is in eerdere jaarrapporten al meermaals op gewezen. Het is merkwaardig dat, terwijl het beheer in 2020 en 2019 zorgvuldig werd uitgevoerd, dit in 2021 beslist niet het geval is. In meerdere bermen is gezien dat het maaibeheer erg laat in het jaar (bijvoorbeeld in oktober of zelfs november) werd uitgevoerd. In meerdere gevallen werd met de klepelmaaier gewerkt. Die heeft als belangrijk nadeel dat het grasmaaisel wordt vormalen en vervolgens niet meer goed is af te voeren. Deze situatie is onder andere gezien bij de 23. Eikslaan en de 8. Hoofddijk. Bij die gebieden is nader ingegaan op de details van het beheer. In het algemeen geldt dat niet gemaaid gras of niet afgevoerd grasmaaisel de onderliggende bodem bemest en minder geschikt maakt voor de aanwezigheid van bijzondere paddenstoelen (en ook van bijzondere planten). De gevolgen van zulk ongunstig beheer zijn snel te zien aan de verruiging van de vegetatie: toename van hoge snelgroeiende kruiden (hoge grassoorten, brandnetels, bramen), terwijl het aantal soorten paddenstoelen, vooral de ectomycorrhiza vormende soorten, sterk afneemt.

8.3 Inzaai van bloemenmengsels. In de bermen van de Rijndijk bij Kasteel de Haar werd een grote hoeveelheid Luzerne gevonden. Dat doet vermoeden dat deze plant (en mogelijk ook andere soorten) is uitgezaaid. In het algemeen is het zaaien van planten (kruiden) erg ongunstig, omdat dat de natuurlijke rangschikking van de wilde planten verstoort; dat wordt floraverversing genoemd. In het geval van Luzerne is extra ongunstig dat deze vlinderbloemige plant met stikstofbindende knolletjes in de wortels zorgt voor extra stikstof in de bodem, wat tot verruiging van de vegetatie kan leiden. Het advies is daarom om in het geheel geen plantenmengsels uit te zaaien, maar door gericht vegetatiebeheer de natuurlijke, op de plaats thuis horende soorten te bevorderen.

8.4 Bijplanten bomen. In Hoofdstuk 6 is aangegeven dat de biodiversiteit van paddenstoelen in met bomen beplante grasbermen sterk kan worden vergroot door ectomycorrhiza vormende boomsoorten aan te planten. De meeste paddenstoelensorten groeien bij eiken, maar in de Gemeente Utrecht zijn ook nog wel plaatsen waar beuken kunnen worden geplant. Langs de Catharijnesingel, direct ten Z van Hoog-Catharijne (Primark, BCN, SHV-gebouw) is de aanplant van bomen, bij voorkeur eiken, dringend gewenst. Dit om de schrijnende lelijkheid van die plek wat te verzachten.

Op diverse andere plaatsen zijn open plekken in de bestaande beplanting die kunnen worden aangevuld, o.a. in de 15. Maliebaan (zie aldaar) en langs de stadssingels.

9. Overzicht waarnemingen bezochte gebieden

Tabel 3. Verklaring bij de soortenlijsten.

<p>RL=Rode Lijst. (A)=Ambassadeursoort, RL-categorieën: KW = Kwetsbaar, GE = Gevoelig, BE = Bedreigd, EB = Ernstig Bedreigd. De categorie 'Thans niet bedreigd' is niet vermeld.</p> <p>Alg = algemeen / zeldzaam vgl. Verspreidingsatlas. Algemeen en zeer alg. zijn samengenomen.</p> <p>SB=Saprofyt* Bodem (humus) SH=Saprofyt dood Hout P=Parasiet M=ectoMycorrhiza** N=nieuw in 2021 t.o.v. 2020, indien van toepassing.</p>	<p>Soorten die volgens de Verspreidingsatlas.nl vrij algemeen tot zeldzaam zijn, of in de Rode Lijst staan, zijn groen gemarkeerd. Daarmee is in één oogopslag de waarde van een gebied in te schatten: hoe meer groen, hoe beter. Algemene tot zeer algemene soorten zijn niet verder gemarkeerd</p> <p>*Saprofyt betekent: levend van dood organisch materiaal. ** Ectomycorrhiza betekent: schimmel met boomwortels samengroeiend tot wederzijds voordeel. De boom levert organische voedingsstoffen (suikers) aan de schimmel en de schimmel levert vocht en mineralen uit de bodem aan de boom(wortels).</p>
---	---

Naam:	Coördinaten
1. Begraafplaats Kovelswade	137,8 454,1

Karakteristiek

Kovelswade is een fraaie oude begraafplaats, met oude bomen, grasperken en sierbeplanting. De combinatie van bomen en gemaaide grasvegetatie is voor paddenstoelen het meest gunstig. Deze combinatie komt maar beperkt voor.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 10 soorten is beperkt en minder dan in 2019 werd aangetroffen. Mogelijk doordat een vroege piek in half augustus is gemist. Bijzonder is de Roodbruine zandvezelkop. De determinatie is bevestigd door Prof. Th. W. Kuyper, die de soort beschreven heeft.

Beheer

Wanneer de gelegenheid zich voordoet, zou sierbeplanting zoals bodembedekkende Vinca kunnen worden vervangen door grasperken. Bij aanplant van bomen: altijd kiezen voor inheemse soorten die Ectomycorrhiza kunnen vormen. Dat levert een grote meerwaarde op aan de biologische verscheidenheid van het gebied, zonder dat het de rustige sfeer van een begraafplaats hoeft te beïnvloeden. De grasperken vervolgens niet bemesten en wel geregeld maaien, zoals bij de overige grasperken gebeurt.

Figuur 9. In 2021 was de Bundelfranjehoed (*Psathyrella multipedata*) in diverse gebieden algemeen aanwezig.

Tabel 4. Overzicht van de soorten in Begraafplaats Kovelswade.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Hebeloma cavipes</i>	Holsteelvaalhoed		M
<i>Inocybe geophylla</i>	Witte satijnvezelkop		M
<i>Inocybe lilacina</i>	Lila satijnvezelkop	N	M
<i>Inocybe subporospora</i> *	Roodbruine zandvezelkop	N zz EB	M
<i>Mycena flavescens</i>	Geelsnedemycena		SB
<i>Psathyrella multipedata</i>	Bundelfranjehoed	N (Figuur 9)	SB
<i>Russula velenovskyi</i>	Schotelrussula	N	M
<i>Russula versicolor</i>	Bonte berkenrussula	N	M
<i>Tricholoma sculpturatum</i>	Zilvergrijze ridderzwam		M
<i>Vascellum pratense</i>	Afgeplatte stuifzwam		SB

* De vondst van deze zeldzame soort is geconroleerd door Th. W. Kuyper.

Naam:	Coördinaten
2. Begraafplaats Soestbergen	137,4 454,4

Karakteristiek

Begraafplaats Soestbergen is net als Kovelswade een fraaie oude begraafplaats, met oude bomen, grasperken en sierbeplanting. Net als bij Kovelswade dragen de grasperken bij oude (inheemse, mycorrhiza vormende) bomen het sterkst bij aan de mycologische waarde van het gebied.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 37 soorten vrijwel gelijk aan de 36 uit 2019. Het is verbluffend te zien hoeveel nieuwe soorten in een nieuw onderzoeksjaar worden gevonden (t.o.v. 2019).

Voor de Grote trechterzwam, Zomervaalhoed, Rode kleibosmelkzwam en Bundelfranjehoed is 2021 een rijk jaar geweest.

Er zijn dit jaar enkele interessant, niet algemene beuk-begeleidende paddenstoelen gevonden: de Beukenmelkzwam (*Lactarius fluens*) en de Zonnerussula (*Russula solaris*).

Vezelkoppen vormen een soortenrijk geslacht. Het milieu van beheerde grasperken met kalkhoudende rivierkleibodem is voor deze groep gunstig.

Beheer

Vergelijkbaar met Kovelswade: wanneer en waar de gelegenheid zich voordoet, zou sierbeplanting kunnen worden vervangen door grasperken. Bij aanplant van bomen: altijd kiezen voor inheemse soorten die ectomycorrhiza kunnen vormen. Dat levert een grote meerwaarde op aan de biologische verscheidenheid van het gebied, zonder dat het de rustige sfeer van een begraafplaats hoeft te beïnvloeden. Grasperken niet bemesten en wel geregeld maaien.

Nu beide begraafplaatsen een meer openbare park-functie hebben gekregen, zou het bezoekend publiek ook op de natuurkwaliteit van de gebieden kunnen worden gewezen.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Abortiporus biennis</i>	Toefige labyrintzwam	N	SH
<i>Amanita rubescens</i>	Parelamaniet	N	M
<i>Armillaria lutea</i>	Knolhoningzwam	N	P
<i>Armillaria mellea</i>	Echte honingzwam	N	P
<i>Clitocybe geotropa</i>	Grote trechterzwam	N ma BE	SH
<i>Coprinellus micaceus</i>	Gewone glimmerinktzam	N	SH
<i>Coprinus comatus</i>	Geschubde inktzwam		SH
<i>Cortinarius helobius</i>	Kleine moerasgordijnzwam	N	M
<i>Cortinarius hemitrichus</i>	Witschubbige gordijnzwam	N	M
<i>Hebeloma aestivale</i>	Zomervaalhoed	N vz	M
<i>Hebeloma cavipes</i>	Holsteelvaalhoed		M
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	Tweekleurige vaalhoed	N	M
<i>Hebeloma velutipes</i>	Opaalvaalhoed	N	M
<i>Hypholoma fasciculare</i>	Gewone zwavelkop	N	SH
<i>Inocybe assimilata</i>	Kleine knolvezelkop	N va	M
<i>Inocybe asterospora</i>	Sterspoorvezelkop	va KW	M
<i>Inocybe margaritispora</i>	Schubbige knobbelspoorvezelkop	N vz BE	M
<i>Laccaria laccata</i>	Gewone fopzwam	N	M
<i>Lacrymaria lacrymabunda</i>	Tranende franjehoed	N	SB
<i>Lactarius fluens</i>	Beukenmelkzwam	N va	M
<i>Lactarius fulvissimus</i>	Rode kleibosmelkzwam	N ma KW	M
<i>Lactarius necator</i>	Zwartgroene melkzwam	N	M

Lactarius subdulcis	Bitterzoete melkzwam	N	M
Leccinum scabrum	Gewone berkenboleet		M
Lepiota cristata	Stinkparasolzwam		SB
Lyophyllum decastes	Bruine bundelridderzwam	N	SB
Pluteus cervinus	Gewone hertenzwam	N	SH
Psathyrella multipedata	Bundelfranjehoed	N	SB
Russula graveolens	Vissige eikenrussula		M
Russula grisea	Duifrussula		M
Russula ochroleuca	Geelwitte russula	N	M
Russula odorata	Geurige russula	N	M
Russula parazurea	Berijpte russula	N	M
Russula pectinatoides	Onsmakelijke kamrussula		M
Russula solaris	Zonnerussula	N va	M
Tricholoma fulvum	Berkenridderzwam	N	M
Xerocomellus cisalpinus	Blauwvlekkende fluweelboleet	N	M

Naam:	Coördinaten
3. Haarzuilens Brink	128,2 459,2

Karakteristiek

De Brink van Haarzuilens is een open grasveld met oude eiken, sfeerbepalend aanwezig in het centrum van het dorp. Het gras wordt geregeld gemaaid. Omdat de combinatie "oude bomen met grazige ondergroei" hier aanwezig is, kunnen ook de karakteristieke soorten paddenstoelen worden verwacht. Deze verwachting is in 2021 ruimschoots uitgekomen.

Aantal soorten en bijzonderheden

In 2021 zijn 26 soorten aangetroffen, tegen 9 in 2020. Daar blijkt wel uit dat 2021 een gunstiger jaar was dan 2020.

Absoluut merkwaardig is de vondst van de altijd op begraven dennenappels groeiende Gewone dennenkegelzwam (*Strobilurus stephanocystis*). Op enig moment moet er dus een dennenappel ter plekke zijn terecht gekomen.

Evenzo is de vondst van de uiterst zeldzame Navelsatijnzwam (*Entoloma sarcitum*) bijzonder.

Beheer

Vanwege de dorpspleinfunctie wordt het gras geregeld kort gemaaid. Wanneer dit zonder bemestig blijft gebeuren, zal dat de ontwikkeling van paddenstoelen niet benadelen.

Figuur 10. Brink in het dorp Haarzuilens, met op de voorgrond de Grootsporige champignon.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus campestris</i>	Gewone weidechampignon	N	SB
<i>Agaricus osecanus</i>	Sneeuwwitte anijschampignon	va	SB
<i>Agaricus urinascens</i>	Grootsporige champignon	N va KW	SB
<i>Cortinarius hinnuleus</i>	Muffe gordijnzwam	N	M
<i>Cortinarius rigens</i>	Wortelende gordijnzwam	N va	M
<i>Cortinarius safranopes</i>	Wijdplaatgordijnzwam	N	M
<i>Cortinarius trivialis</i>	Gegordelde gordijnzwam	N va	M
<i>Cortinarius vernus</i>	Lilastelige gordijnzwam	N	M
<i>Entoloma sarcitum</i>	Navelsatijnzwam	N uiterst z BE	SB
<i>Hebeloma eburneum</i>		N	M
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	Tweekleurige vaalhoed	N	M
<i>Hypholoma fasciculare</i>	Gewone zwavelkop	N	M
<i>Inocybe adaequata</i>	Wijnrode vezelkop	N va KW	M
<i>Laccaria laccata</i>	Gewone fopzwam	N	M
<i>Lactarius fulvissimus</i>	Rode kleibosmelkzwam	N ma KW	M
<i>Mycena filopes</i>	Draadsteelmycena	N	SB
<i>Mycena flavescens</i>	Geelsnedemycena	N	SB
<i>Mycena flavaalba</i>	Bleekgele mycena		SB
<i>Mycena galopus</i>	Melksteelmycena	N	SB
<i>Mycena vitilis</i>	Papilmycena	N	SB
<i>Otidea bufonia</i>	Donker hazenoor	N	M
<i>Paxillus involutus</i>	Gewone krulzoom	N	M
<i>Russula graveolens</i>	Vissige eikenrussula	N	M
<i>Russula odorata</i>	Geurige russula		M
<i>Russula undulata</i>	Zwartpurperen russula	N	M
<i>Strobilurus stephanocystis</i>	N Gew. dennenkegelzwam	N va KW	SH

			(dennenkegel)
--	--	--	---------------

Naam:	Coördinaten
4. Haarzuilens Eikstraat	128,20 459,25

Karakteristiek

De Eikstraat in Haarzuilens is een korte laan, beplant met linde in een gemaaide grasberm die grenst aan water. Dit zijn gunstige omstandigheden, wat zich weerspiegelt in een aantal bijzondere soorten paddenstoelen.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 17 soorten is niet bijzonder hoog. Dat hangt o.a. samen met de kleine lengte en bermoppervlakte van deze laan. Opvallend zijn overeenkomsten met de Maliebaan:

Ambassadeursoort Witte galgordijnzwam (*Cortinarius emollitus*), Donkere geelplaatrussula (*Russula cuprea*) en de Blanke pronkridder (*Tricholomella constricta*).

Beheer

Het beheer van maaien met afvoeren van het maaisel is goed en kan gewoon vorden voortgezet.

Figuur 11. Ambassadeursoort Witte galgordijnzwam (*Cortinarius emollitus* (foto Maliebaan))

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus silvaticus</i>	Schubbig boschampion	N	SB
<i>Amanita pantherina</i>	Panteramaniet		M
<i>Cortinarius emollitus</i> (A)	Witte galgordijnzwam	N vz	M
<i>Cortinarius infractus</i>	Olijfkleurige gordijnzwam	N va	M

Hebeloma eburneum		N	M
Hebeloma sinapizans	Grote vaalhoed	va	M
Inocybe asterospora	Sterspoorvezelkop	va KW	M
Inocybe geophylla	Witte satijnvezelkop		M
Laccaria laccata	Gewone fopzwam		M
Lactarius fulvissimus	Rode kleibosmelkzwam	N ma KW	M
Lepista saeva	Paarssteelschijnridderzwam	N KW	SB
Lyophyllum decastes	Bruine bundelridderzwam	N	SB
Mycena arcangeliana	Bundelmycena	N	SB
Mycena galericulata	Helmmycena	N	SB
Russula chloroides	Smalplaatrussula	ma	M
Russula cuprea	Donkere geelplaatrussula	N z EB	M
Tricholomella constricta	Blanke pronkridder	N zz EB	SB

Naam:	Coördinaten
5. Haarzuilens Ockhuizerweg + Polderweg	128,2 459,7

Karakteristiek

De Ockhuizerweg en in het verlengde ervan de Polderweg maken deel uit van het wegennet rondom Kasteel de Haar. Veel van die wegen zijn beplant met nog vrij jonge eiken. De beplanting levert niet alleen een mooi landschappelijk beeld op. Het biedt ook, in combinatie met geschikt beheer en de kalkhoudende (rivier)kleibodem een geschikte groeiplaats voor talrijke voor dit milieu karakteristieke soorten paddenstoelen.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 27 soorten is nog relatief beperkt. Bij voortgezet beheer zal het aantal soorten paddenstoelen zeker toenemen. Op verschillende plaatsen zijn de bermten erg smal, wat de ruimte voor paddenstoelen beperkt.

De in onderstaande tabel groen gemarkeerde soorten zijn alle kenmerkend voor waardevolle, min of meer schrale grasbermen met eikenbeplanting.

Beheer

Het beheer van maaien met afvoer van het grasmaaisel van 1 of 2x per jaar voldoet goed om de natuurwaarde te behouden resp. te laten toenemen.

Plaatselijk is er opslag van elzen en andere houtachtigen. Deze zou op meerdere plaatsen kunnen worden verwijderd; het werkt namelijk verruiging van de vegetatie in de hand.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
Agaricus arvensis	Gewone anijschampignon		SB
Agaricus campestris	Gewone weidechampignon	N	SB
Agaricus xanthoderma	Karbolchampignon	N	SB
Armillaria lutea	Knolhoningzwam	N	P
Caloboletus radicans	Wortelende boleet	N va	M
Calvatia excipuliformis	Ploivoetstuijzwam		SB
Clitocybe agrestis	Bleke veldtrechterzwam		SB
Clitocybe nebularis	Nevelzwam	N	SB

Cortinarius decipiens	Siersteelgordijnzwam	N	M
Cortinarius saturninus	Kousevoetgordijnzwam	N	M
Cortinarius torvus	Gelaarsde gordijnzwam	N ma BE	M
Gymnopus dryophilus	Gewoon eikenbladzwammetje		SB
Hebeloma aestivale	Zomervaalhoed	N	M
Hebeloma eburneum			M
Hebeloma fragilipes	Witte vaalhoed	N	M
Hebeloma sinapizans	Grote vaalhoed	va	M
Hemileccinum impolitum (A)	Goudporieboleet	vz BE	M
Inocybe geophylla	Witte satijnvezelkop		M
Lactarius acerrimus	Gekroesde melkzwam	N ma	M
Lactarius zonarius	Fijngegordelde melkzwam	va	M
Lepista nuda	Paarse schijnridderzwam	N	M
Lyophyllum decastes	Bruine bundelridderzwam	N	SB
Mycena filopes	Draadsteelmycena	N	SB
Paxillus involutus	Gewone krulzoom		M
Scleroderma areolatum	Kleine aardappelbovist		M
Suillellus luridus	Netstelige heksenboleet	N va KW	M
Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam	N	M

Naam:	Coördinaten
6. Haarzuilens Rijndijk	127,3 459,3

Karakteristiek

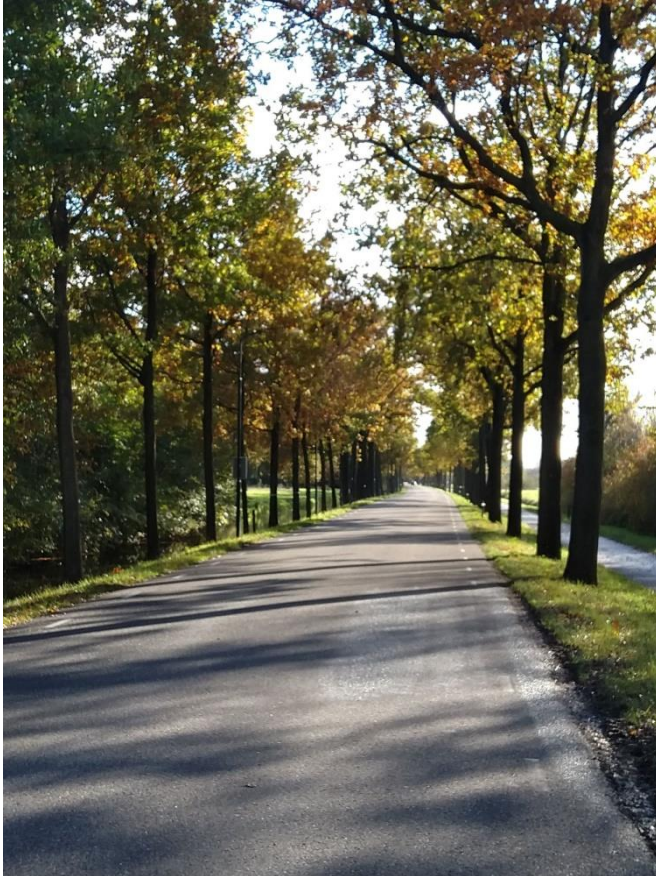
De Rijndijk loopt westelijk langs het kasteel De Haar en het bijbehorende park en vormt een geheel met de overige met eiken beplante wegen zoals de Ockhuizerweg, Polderweg, Parkweg, Eikslaan en de Thematerlaan. De nog vrij jonge eikenbeplanting draagt sterk bij aan de landschappelijke beslotenheid van het gebied rondom het kasteelpark. De in de berm groeiende paddestoelen, en met name de aan eiken gebonden soorten vormen een karakteristieke set van soorten, horende bij dit milieu van gemaaide grasbermen op rivierklei.

Aantal soorten en bijzonderheden

De Rijndijk heeft een aanzienlijke lengte van bijna 2 km met aan beide zijden eikenbeplanting, en biedt daarmee veel geschikt habitat. Het aantal van 49 soorten is gezien de medendeels jonge bomen al een aanzienlijk aantal. Dit zal bij ongewijzigd maaibeheer ongetwijfeld toenemen. Aan de groen gemarkeerde soorten is te zien dat de waarde vooral wordt bepaald door de aan eiken op kleibodem gebonden paddenstoelen. De zeldzame Bleke boleet (*Butyriboletus fechtneri*) stond bij de oude eiken nabij de ingang van het kasteel.

Beheer

In 2021 werd in de berm van de Rijndijk veel Luzerne aangetroffen, wat duidt op inzaaien van bloemenmengsels. Dit moet sterk worden ontraden. Namelijk inzaaien van planten verstoort de inheemse rangschikking van plantensoorten. Het verstoort daarmee ook de bodemomstandigheden die van nature aanwezig zijn, onder andere doordat vlinderbloemigen stikstof in de bodem brengen. Dat is voor de overige bodemorganismen en voor de natuurkwaliteit als geheel erg onwenselijk. Net als bij de overige grasbermen volstaat het maaien met afvoer van het maaisel beheer om de variatie van planten en ook paddenstoelen te faciliteren.

Figuur 12. Rijndijk, naar het zuiden gezien.

Figuur 13. Gelaarsde gordijnzwam (*Cortinarius torvus*), plaatselijk talrijk langs de Rijndijk.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
------------------------	------------------	--------------	-------------

Abortiporus biennis	Toefige labyrintzwam		SB
Agaricus osecanus	Sneeuwwitte anijschampignon	va	SB
Amanita phalloides	Groene knolamaniet		M
Amanita rubescens	Parelamaniet		M
Armillaria lutea	Knolhoningzwam		M
Butyriboletus fechtneri	Bleke boleet	zz BE	M
Caloboletus radicans	Wortelende boleet	va	M
Calvatia excipuliformis	Plooivoetstufzwam		SB
Clitocybe agrestis	Bleke veldtrechterzwam		SB
Clitocybe odora	Groene anijstrecterzwam		SB
Clitocybe rivulosa	Giftige weidtrechterzwam		SB
Coprinus comatus	Geschubde inktzwam		SB
Cortinarius anomalus	Vaaggegordelde gordijnzwam		M
Cortinarius diasemospermus	Kleine pelargoniumgordijnzwam		M
Cortinarius infractus	Olijfkleurige gordijnzwam	va	M
Cortinarius largus	Bruine kleibosgordijnzwam	va	M
Cortinarius torvus	Gelaarsde gordijnzwam	ma BE	M
Entoloma lividoalbum	Geelbruine satijnzwam	ma	M
Ganoderma resinaceum	Harslakzwam		P/SH
Gymnopilus junonius	Prachtvlamhoed		SH
Gymnopus dryophilus	Gewoon eikenbladzwammetje		SB
Hebeloma eburneum			M
Hebeloma sinapizans	Grote vaalhoed	va	M
Hebeloma velutipes	Opaalvaalhoed		M
Hemileccinum impolitum (A)	Goudporieboleet	vz BE	M
Hypholoma fasciculare	Gewone zwavelkop		SH
Inocybe asterospora	Sterspoorvezelkop	va KW	M
Inocybe geophylla	Witte satijnvezelkop		M
Lactarius acerrimus	Gekroesde melkzwam	ma	M
Lactarius fulvissimus	Rode kleibosmelkzwam	N ma KW	M
Lactarius zonarius	Fijngegordelde melkzwam	va	M
Lepiota cristata	Stinkparasolzwam		SB
Lepiota subincarnata	Vaalroze parasolzwam		SB
Lepista nuda	Paarse schijnridderzwam		SB
Leucoagaricus leucothites	Blanke champignonparasol		SB
Melanoleuca polioleuca	Zwartwitte veldridderzwam		SB
Mycena galericulata	Helmmycena		SH
Mycena pura	Gewoon elfenschermpje		SB
Paxillus involutus	Gewone krulzoom		M
Pholiota gummosa	Bleekgele bundelzwam		SB
Russula amoenolens	Scherpe kamrussula		M
Russula fragilis	Broze russula		M
Russula graveolens	Vissige eikenrussula		M
Russula undulata	Zwartpurperen russula		M
Suillellus luridus	Netstelige heksenboleet	va KW	M

Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam		M
Tubaria furfuracea	Gewoon donsvoetje		SB
Vascellum pratense	Afgeplatte stuifzwam		SB
Xerocomellus porosporus	Sombere fluweelboleet		M

Naam:	Coördinaten
7. N Amelisweerd Helweide	137,4 453,7

Karakteristiek

De Helweide is deel van het landgoed Nieuw-Amelisweerd. Het is al zo'n 30 jaar in beheer bij de Gemeente. De aanpak van het beheer is over de jaren niet constant geweest. Van groot belang is dat de bodemopbouw ongewijzigd is, waardoor het reliëf nog aanwezig is en dat er geen (kunst)mest is toegepast. Het verschrallingsbeheer van 2x maaien per jaar met afvoer van het maaisel vormt de basis van goed beheer. Dat leidt bij kleibodems niet direct tot verschralling van de bodem, echter wel tot een soorten- en bloemrijkere kruidlaag en de vorming van bodemomstandigheden die de aanwezigheid van "typische" schraalgraslandpaddenstoelen mogelijk maken.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 16 soorten paddenstoelen lijkt vrij beperkt, maar het aandeel van graslandpaddenstoelen is hoog, met diverse zeldzaamheden.

Een interessante gemeenschap van paddenstoelen die kenmerkend zijn voor onbemest, maar nog steeds relatief voedsel/mineraalrijk (maar vrij stikstofarm) grasland is aanwezig. Deze bestaat o.a. uit de soorten die in de tabel groen gemarkeerd zijn. Gezien de zeldzaamheid van dit milieu zijn de betrokken soorten ook zeldzaam. De belangrijkste gebieden rondom Utrecht met dergelijke eigenschappen zijn: Helweide, Fort Rhijnauwen, Zilveren Schaats, Bijleveld, twee graslandjes langs de A27.

Beheer

De basis van het natuurgerichte graslandbeheer bestaat op dit terrein uit 2x maaien met afvoer van het grasmaaisel, in de zomer en rond 2^e helft van september. Van belang is dat het beheer zorgvuldig wordt uitgevoerd: licht materieel om schade aan de bodem te vermijden, zorgvuldig al het maaisel afvoeren. De grasvegetatie moet kort de winter ingaan.

In het geval dat er bijzondere insecten aanwezig zijn, kan het nodig zijn een vorm van gefaseerd beheer toe te passen. Het algehele nadeel daarvan is dat het leidt tot verruiging van de vegetatie. Daarom is het belangrijk om een zo groot mogelijke oppervlakte van het grasland 2x te maaien en overstaande delen (max. 10 à 15%) telkens op een andere plaats te laten staan, en niet op de (mycologisch) meest waardevolle delen. De mycologisch meest waardevolle delen zijn de hoogste en droogste delen.

"Lichte" vormen van recreatie zoals picknicken hoeven voor graspaddenstoelen geen bezwaar te zijn.

Figuur 14. H = Helweide.

Figuur 15. In 2021 is op de Helweide de zeldzame Kleinsporige knotszwam (*Clavulinopsis microspora*) aangetroffen.

Figuur 16. Drie graslandbewonende knotszwammen bij elkaar: Spitse knotszwam, Zonnegloedknotszwam, Sikkelkoraalzwam.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Camarophylloopsis foetens</i>	Stinkende wasplaat	N ma BE	SB
<i>Camarophylloopsis hymenocephala</i>	Donkere wasplaat	N vz BE	SB
<i>Clavaria falcata</i>	Spitse knotszwam		SB
<i>Clavaria incarnata</i>	Zonnegloedknotszwam	N vz BE	SB
<i>Clavulinopsis corniculata</i>	Sikkelkoraalzwam	N va KW	SB
<i>Clavulinopsis microspora</i>	Kleinsporige knotszwam	N zz GE	SB
<i>Hemimycena delectabilis</i>	Witte stinkmycena	ma KW	SB
<i>Hygrocybe conica</i>	Zwartwordende wasplaat		SB
<i>Hygrocybe glutinipes</i>	Hooilandwasplaat	ma KW	SB
<i>Hygrocybe irrigata</i>	Grauwe wasplaat	ma KW	SB
<i>Hygrocybe psittacina</i>	Papegaaizwammetje	GE	SB
<i>Hygrocybe virginea</i>	Sneeuwzwammetje		SB
<i>Lepista saeva</i>	Paarssteelschijnridderzwam	KW	SB
<i>Mycena olivaceomarginata</i>	Bruinsnedemycena		SB
<i>Ramariopsis tenuiramosa</i>	Bezemkoraaltje	N ma BE	SB
<i>Sphaerobolus stellatus</i>	Kogelwerper	N	SB

Naam:	Coördinaten
8. Uithof Hoofddijk	140,8 455,6

Karakteristiek

De hoofddijk is een oude verbindingsweg tussen landgoed Oostbroek en het voormalige Ford Hoofddijk, en verder westelijk naar Fort de Bilt. Op oude topografische kaarten van 100 jaar geleden staat al laanbeplanting aangegeven. Het westelijke gedeelte (W van de Universiteitsweg tot de

Botanische tuin) is beplant met jonge eiken. Het oostelijke gedeelte is beplant met iets oudere eiken en enkele oude eiken en beuken. Een aanvullende aanplant met eiken in 2018 is door droogte en gebrek aan nazorg slechts gedeeltelijk succesvol geweest. De niet aangeslagen bomen zijn niet ingeboet en ook niet verwijderd, wat een verwaarloosde aanblik geeft. De ondergroei in de bermen bestaat uit wisselende grazige vegetatie. In het westelijke deel is er een tamelijk ruige vegetatie met brandnetels en bramen; in het oostelijke deel groeit een van oorsprong veel schralere vegetatie, gekenmerkt door o.a. Rood zwenkgras en een hoge moslaagbedekking. Op meerdere plaatsen groeit de Breedbladige wespenorchis. Op veel plaatsen is de vegetatie verruigd met bramen en sterk uitgebreide rietvegetatie. Bijna overal langs de Hoofddijk loopt een watergang. De bodem bestaat uit voor het Krommerijng gebied kenmerkende rivierklei. Hiermee is een set van zeer gunstige voorwaarden aanwezig die een bijzondere paddenstoelenbegroeiing mogelijk maken. De Hoofddijk wordt veel door fietsers gebruikt en door autoverkeer als sluiproute richting Bunnik en Zeist. Dat heeft o.a. als gevolg dat de bermen plaatselijk kapotgreden worden.

Aantal soorten en bijzonderheden

Vanwege de gunstige basisvoorwaarden is er langs de Hoofddijk in voorgaande jaren een groot aantal soorten paddenstoelen aangetroffen. Zo was de Hoofddijk in 2020 van alle onderzochte terreinen in Gemeente Utrecht met 73 soorten het soortenrijkst. In 2021 zijn 48 soorten gevonden. Dit aanzienlijk lagere aantal (ondanks het rijke jaar 2021) is veroorzaakt door de erg ongelukkige situatie van het beheer (zie onder). Door de gebrekkig maai-beheer en niet afgevoerd maaisel lag er een opgehoopte hoeveelheid (dode) vegetatie. Uit de watergang gehaalde slootveek is op de berm gedumpt. Daardoor konden de paddenstoelen niet fructificeren en ook slecht worden gevonden. Een belangrijk deel van eerder gevonden zeldzaamheden kon in 2021 niet worden teruggevonden.

Beheer

Het huidige beheer van de in potentie rijkste paddenstoelengroeiplaats voor laanbermpaddenstoelen in Gemeente Utrecht is problematisch. Er is een opstapeling van zaken in het beheer die niet goed verlopen. In 2019 en 2020 ook al gewezen op het grote belang van zorgvuldig beheer van bermvegetatie langs de Hoofddijk.

1. Het maai-beheer (Figuren 18, 19, 20). De optimale vorm van beheer is het tweemaal per jaar maaien van de grasvegetatie met afvoer van het grasmaaisel. Zeker om een overwoekering door riet en bramen te beheersen is dit noodzakelijk.

Wat er in werkelijkheid gebeurt is dat de vegetatie pas zeer laat in het seizoen (november) is gemaaid, met een klepelmaaier. Het maaisel wordt daardoor klein geslagen en daarna niet afgevoerd. De niet-afgevoerde maaiselresten verteren ter plaatse, bemesten de eronder gelegen bodem en dragen bij aan een verdere verruiging van de vegetatie. In 2021 is de gemaaide vegetatie langs de Hoofddijk niet afgevoerd (stand 23 december).

In het westelijk deel van de Hoofddijk is de vegetatie wel een extra keer gemaaid (uitgezonderd de oever van de sloot). Dat heeft al een begin van herstel van de grasvegetatie laten zien.

2. Sloten schonen (Figuur 17). Jaarlijks moeten de sloten worden geschoond en het vrijgekomen materiaal worden afgevoerd. Langs de Hoofddijk wordt laat in het jaar de sloot geschoond en het vrijgekomen materiaal op de ongemaaide vegetatie van de berm gedeponed, zonder het af te voeren. Ook hier zal de verterende organische massa leiden tot een verruiging en biologische verarming van de vegetatie.

3. aanvullen berm. In 2020 is – zonder aanwijsbare reden – de berm in het oostelijk deel van de Hoofddijk aangevuld met voedselrijke zwarte aarde, bovenop de zeer schrale mosrijke vegetatie. Dat heeft tot gevolg gehad dat er een ruderaal vegetatie is ontstaan, waar ook geen bijzondere paddenstoelen meer zijn verschenen. Het verzoek om de opgebrachte zwarte grond te verwijderen heeft geen gevolg gehad (nadere bijzonderheden in het rapport van Keizer, 2020). In 2021 is de

vegetatie zoals op de andere delen van de berm pas laat in het jaar gemaaid zonder afvoer van het maaisel.

4. Aanplant bomen en nazorg. Zoals hierboven aangegeven, is de gedeeltelijk mislukte eikenbeplanting niet aangevuld. Dat is jammer, niet alleen vanwege de gunstige effecten voor paddenstoelen, maar ook omdat het eeuwenlang bestaande beeld van laanbeplanting langs de Hoofddijk niet wordt hersteld. Het advies is om komende tijd opnieuw de eikenbeplanting aan te vullen, waarbij speciaal veel aandacht moet zijn voor nazorg (= tijdig en voldoende water geven) van de jonge beplanting in tijden van droogte in de zomer.

5. Sluipverkeer. Er is veel (sluip-) autoverkeer van en naar Bunnik en Zeist over de smalle Hoofddijk. Het gevolg is dat de bermen kapot worden gereden omdat auto's elkaar amper kunnen passeren op de smalle weg. De hoofd-toegangsweg naar het UMCU en de rest van de Uithof is vanaf de A28. Het advies is om de Hoofddijk ten oosten van het UMCU voor gemotoriseerd verkeer af te sluiten. Dan kunnen ook de houten paaltjes verdwijnen, die het maaiwerk van de berm bemoeilijken.

Conclusie beheer Hoofddijk.

Hier is aangenomen dat in het contract dat Gemeente Utrecht heeft gesloten met de Firma Agterberg t.a.v. het beheer van groenvoorzieningen voorwaarden zijn opgenomen over ecologisch gericht beheer. Daarbij hoort het tijdig en zorgvuldig maaien en tijdig afvoeren van organische materialen.

In het geval van de Hoofddijk (en op enige andere plaatsen) wordt aan dergelijke eisen niet voldaan. Het lijkt erop dat de controle van de groenbeheer-werkzaamheden door een opzichter tekort schiet. In elk geval is tot aan eind december 2021 geen afvoer van maaisel en andere groenresten uitgevoerd. Opmerkelijk is dat op diverse andere plaatsen het beheer van het groen in de wegbermen wel compleet en zorgvuldig gebeurt.

In het geval de Hoofddijk is er (in de mening van schrijver dezes) sprake van werk dat onvoldoende voldoet aan de kwaliteitseisen die aan beheer van Groenvoorzieningen mogen worden gesteld. Het uiteindelijke gevolg van de gang van zaken is dat de belangrijke mycologische natuurwaarden van de Hoofddijk verloren gaan.

Figuur 17. Materiaal uit de sloot op de kant gezet.

Figuur 18. Klepelmaaier aan het werk langs de Hoofddijk.

Figuur 19. Materiaal uit de sloot vermengd met gedeeltelijk gemaaide bermvegetatie. Het materiaal is nooit afgevoerd.

Figuur 20. Hoofddijk, niet gemaaide, verruigde bermvegetatie, 19 okt. 2021.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Amanita muscaria</i>	Vliegenzwam		M
<i>Amanita pantherina</i>	Panteramaniet		M
<i>Amanita phalloides</i>	Groene knolamaniet		M
<i>Boletus edulis</i>	Gewoon eekhoornbrood		M
<i>Caloboletus radicans</i>	Wortelende boleet	va	M
<i>Calocybe gambosa</i>	Voorjaarspronkridder		SB
<i>Clitopilus prunulus</i>	Grote molenaar		M
<i>Coprinellus micaceus</i>	Gewone glimmerinktzwam		SH
<i>Coprinus comatus</i>	Geschubde inktzwam		SB
<i>Cortinarius diasemospermus</i> var. <i>diasemospermus</i>	Kleine pelargoniumgordijn		M
<i>Cortinarius emollitus</i> (A)	Witte galgordijnzwam	vz	M
<i>Cortinarius hinnuleus</i>	Muffe gordijnzwam		M
<i>Cortinarius largus</i>	Bruine kleibosgordijnzwam	va	M
<i>Cortinarius miraculosus</i>	Roodvezelgordijnzwam	va	M
<i>Cortinarius paleifer</i>	Paarse pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius vernus</i>	Lilastelige gordijnzwam		M
<i>Ganoderma resinaceum</i>	Harslakzwam		P
<i>Hebeloma cavipes</i>	Holsteelvaalhoed		M
<i>Hebeloma eburneum</i>			M

Hebeloma sinapizans	Grote vaalhoed	va	M
Hemileccinum impolitum (A)	Goudporieboleet	vz BE	M
Inocybe geophylla	Witte satijnvezelkop		M
Inocybe mixtilis	Gele knolvezelkop		M
Laccaria laccata	Gewone fopzwam		M
Lactarius acerrimus	Gekroesde melkzwam	ma	M
Lactarius quietus	Kaneelkleurige melkzwam		M
Lepiota cristata	Stinkparasolzwam		SB
Lepiota subincarnata	Vaalroze parasolzwam		SB
Lepista nuda	Paarse schijnridderzwam		SB
Lyophyllum decastes	Bruine bundelridderzwam		SB
Melanoleuca brevipes	Kortstelige veldridderzwam		SB
Mycena flavescens	Geelsnedemycena		SB
Mycena flavaalba	Bleekgele mycena		SB
Mycena galericulata	Helmmycena		SH
Mycena galopus	Melksteelmycena		SB
Mycena leptcephala	Stinkmycena		SB
Mycena vitilis	Papilmycena		SB
Neoboletus erythropus	Gewone heksenboleet		M
Paxillus involutus	Gewone krulzoom		M
Pleurotus pulmonarius	Bleke oesterzwam		M
Psathyrella multipedata	Bundelfranjehoed		M
Russula amoenolens	Scherpe kamrussula		M
Russula graveolens	Vissige eikenrussula		M
Russula nigricans	Grofplaatrussula		M
Russula pectinatoides	Onsmakelijke kamrussula		M
Russula violacea	Violette russula	Z BE	M
Scleroderma areolatum	Kleine aardappelbovist		M
Xerocomellus cisalpinus	Blauwvlekkende fluweelboleet		M

Naam	Coördinaten
9. Utrecht Biltse Rading	139,4 457,4

Karakteristiek

De brede berm van de Biltse Rading is beplant met nog vrij jonge (ca. 30 - 40 j.) eiken. De bodem is humeus en zandig, gelegen op de overgang van zand naar veen. De vegetatie bestaat uit gemaaid (min of meer) schraalgrasland. Het is een brede berm met deels een dubbele rij bomen. De berm is onderzocht to aan de bosjes aan die aan de zuidzijde van de weg liggen, gedeeltelijk op grondgebied van Gemeente De Bilt.

Aantal soorten en bijzonderheden

Enigszins onverwacht blijkt de berm van de Biltse Rading met 49 soorten waardevol te zijn, met meerdere soorten en ook in grote aantallen, die gewoonlijk op de kleibodems worden aangetroffen, zoals Violetbruine gordijnzwam (*Cortinarius balteatocumatilis*), Grote fraaisteelgordijnzwam (*Cortinarius caninus*), Bruine kleibosgordijnzwam (*Cortinarius largus*) en Purperen gordijnzwam (*Cortinarius purpurascens*) en Wortelende gordijnzwam (*Cortinarius rigens*).

Anderzijds zijn soorten als Gele aardappelbovist, Slijmsteelmycena en Berijpte russula vaker op wat zuurdere bodem te vinden.

Een toevalligheidje is de vondst van het Groot mestploirokje (*Parasola megasperma*), een zeldzame soort uit de groep van de Ploirokjes (groep van inktzwammetjes), die alleen met behulp van de microscoop onderscheiden kunnen worden.

Beheer

In principe is het beheer van deze berm goed, namelijk maaien van de grasvegetatie met afvoeren van het maaisel. Het werk is echter onzorgvuldig uitgevoerd: achter de bomen zijn stukken gras overgeslagen en delen van het gemaaide gras zijn achtergebleven. Bij het maaiwerk zijn enkele takken uit de boom gereden en in de berm achtergebleven.

Enkele van de bomen moeten opgekroond worden.

Figuur 21. Grote fraaisteelgordijnzwam (*Cortinarius caninus*)

Figuur 22. Bij de determinatie van Gordijnzwammen is onder andere de kleur van de lamellen van belang. Violetbruine gordijnzwam (*Cortinarius balteatocumatilis*) (links met bleke lamellen) en Purperen gordijnzwam (*Cortinarius purpurascens*) (rechts met paarse lamellen).

Figuur 23. Slijmsteelmycena (*Roridomyces roridus*)

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus brunneolus</i>	Panterchampignon		SB
<i>Agaricus comtulus</i>	Kleine champignon		SB
<i>Agaricus urinascens</i>	Grootsporige champignon	N va KW	SB

<i>Amanita muscaria</i>	Vliegenzwam		M
<i>Amanita pantherina</i>	Panteramaniet		M
<i>Boletus edulis</i>	Gewoon eekhoortjesbrood		M
<i>Calvatia excipuliformis</i>	Plooivoetstufzwam		SB
<i>Clitocybe rivulosa</i>	Giftige weidetrechterzwam		SB
<i>Clitopilus prunulus</i>	Grote molenaar		M
<i>Conocybe rostellata</i>	Bermbreeksteeltje		SB
<i>Cordyceps militaris</i>	Rupsendoder		P (rupsen)
<i>Cortinarius balteatocumatilis</i>	Violetbruine gordijnzwam	vz GE	M
<i>Cortinarius caninus</i>	Grote fraasteelgordijnzwam	vz GE	M
<i>Cortinarius largus</i>	Bruine kleibosgordijnzwam	va	M
<i>Cortinarius paleaceus</i>	Gewone pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius paleifer</i>	Paarse pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius purpurascens</i>	Purperen gordijnzwam	ma	M
<i>Cortinarius rigens</i>	Wortelende gordijnzwam	va	M
<i>Cortinarius saniosus</i>	Bleke geelvezelgordijnzwam		M
<i>Cortinarius subbalaustinus</i>	Roodbruine gordijnzwam		M
<i>Entoloma lividoalbum</i>	Geelbruine satijnzwam	ma	M
<i>Entoloma sericeum</i>	Bruine satijnzwam		SB
<i>Gymnopus dryophilus</i>	Gewoon eikenbladzwammetje		SB
<i>Hebeloma cavipes</i>	Holsteelvaalhoed		M
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	Tweekleurige vaalhoed		M
<i>Hebeloma sacchariolens</i>	Oranjebloesemzwam		M
<i>Inocybe geophylla</i>	Witte satijnvezelkop		M
<i>Inocybe maculata</i>	Gevlekte vezelkop		M
<i>Laccaria laccata</i>	Gewone fopzwam		M
<i>Lactarius quietus</i>	Kaneelkleurige melkzwam		M
<i>Lactarius tabidus</i>	Rimpelende melkzwam		M
<i>Lepista nuda</i>	Paarse schijnridderzwam		SB
<i>Marasmius oreades</i>	Weidekringzwam		SB
<i>Mycena filopes</i>	Draadsteelmycena		SB
<i>Mycena flavoalba</i>	Bleekgele mycena		SB
<i>Mycena vitilis</i>	Papilmycena		SB
<i>Parasola megasperma</i>	Groot mestplooirokje	zz GE	SB
<i>Peniophora quercina</i>	Paarse eikenschorszwam		P (eik)
<i>Psathyrella candolleana</i>	Bleke franjehoed		SH
<i>Roridomyces roridus</i>	Slijmsteelmycena		SB
<i>Russula amoenolens</i>	Scherpe kamrussula		M
<i>Russula graveolens</i>	Vissige eikenrussula		M
<i>Russula odorata</i>	Geurige russula		M
<i>Russula parazurea</i>	Berijpte russula		M
<i>Russula pectinatoides</i>	Onsmakelijke kamrussula		M
<i>Scleroderma citrinum</i>	Gele aardappelbovist		M
<i>Tremella mesenterica</i>	Gele trilzwam		SH
<i>Tubaria furfuracea</i>	Gewoon donsvoetje		SB

Xerocomellus cisalpinus	Blauwvlekkende fluweelboleet		M
-------------------------	------------------------------	--	---

Naam	Coördinaten
10. Utrecht Eikenlaantje Sportvelden	135,25 458,45

Karakteristiek

Binnen de reeks van groenelementen die samen het Vechtzoompark vormen is het Eikenlaantje bij de sportvelden een verrassing. De opbouw is klassiek gunstig: een kleidijkje met eiken beplant met aan beide kanten water. Hier was nog nooit eerder naar paddenstoelen gezocht. Het resultaat van 2021 was verrassend goed.

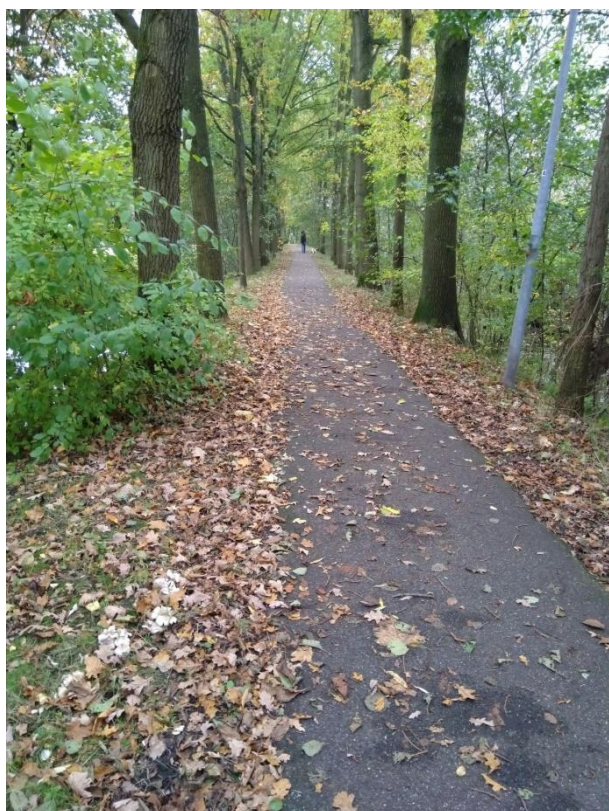
Daarnaast is het een geliefde wandelroute voor recreanten uit de aanliggende wijk Overvecht.

Aantal soorten en bijzonderheden

Al vrij vroeg in het seizoen verschenen enorme aantallen Gordijnzwammen uit de groep van de Muffe gordijnzwam. Later kwamen er nog grote aantallen (> 100) van de Gelaarsde gordijnzwam en Zilvergrijze ridderzwammen bij. Tot in december stonden er nog flinke aantallen witte kluifzwammen. Het aantal van 45 soorten is voor een vrij korte laan als deze een hoog aantal. Dit terrein is het enige waar de "echte" Radijsvaalhoed (*Hebeloma crustuliniforme*) is gevonden.

Beheer

Het beheer bestaat uit het wegmaaien van overtollig struikgewas en bramen en wat gras. Dit lijkt goed te voldoen.

Figuur 24. Eikenlaantje in Park Vechtzoom.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
Agaricus osecanus	Sneeuwwitte anijschampignon	va	

<i>Amanita muscaria</i>	Vliegenzwam		SB
<i>Amanita pantherina</i>	Panteramaniet		M
<i>Amanita phalloides</i>	Groene knolamaniet		M
<i>Boletus edulis</i>	Gewoon eekhoortjesbrood		M
<i>Chalciporus piperatus</i>	Peperboleet		M
<i>Clitopilus prunulus</i>	Grote molenaar		M
<i>Cortinarius decipiens</i>	Siersteelgordijnzwam		M
<i>Cortinarius hinnuleus</i>	Muffe gordijnzwam		M
<i>Cortinarius paleaceus</i>	Gewone pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius safranopes</i>	Wijdplaatgordijnzwam		M
<i>Cortinarius torvus</i>	Gelaarsde gordijnzwam	ma BE	M
<i>Cortinarius trivialis</i>	Gegordelde gordijnzwam	va	M
<i>Entoloma lividoalbum</i>	Geelbruine satijnzwam	ma	M
<i>Hebeloma aestivale</i>	Zomervaalhoed		M
<i>Hebeloma crustuliniforme</i>	Radijsvaalhoed		M
<i>Hebeloma sacchariolens</i>	Oranjebloesemzwam		M
<i>Hebeloma sinapizans</i>	Grote vaalhoed	va	M
<i>Hebeloma velutipes</i>	Opaalvaalhoed		M
<i>Helvella crispa</i>	Witte kluifzwam		M
<i>Hymenoscyphus fructigenus</i>	Eikeldopzwam		SB
<i>Inocybe cincinnata</i>	Violetbruine vezelkop		M
<i>Inocybe geophylla</i>	Witte satijnvezelkop		M
<i>Inocybe maculata</i>	Gevlekte vezelkop		M
<i>Inocybe pusio</i>	Paarssteelspleetvezelkop	va	M
<i>Inocybe rimosa</i>	Geelbruine spleetvezelkop		M
<i>Lactarius quietus</i>	Kaneelkleurige melkzwam		M
<i>Mycena adscendens</i>	Suikermycena		SB
<i>Mycena galericulata</i>	Helmmycena		SH
<i>Mycena galopus</i>	Melksteelmycena		SB
<i>Mycena leptcephala</i>	Stinkmycena		SB
<i>Mycena polygramma</i>	Streepsteelmycena		SH
<i>Mycena vitilis</i>	Papilmycena		SB
<i>Otidea bufonia</i>	Donker hazenoer		M
<i>Parasola plicatilis</i>	Gewoon plooirokje		SB
<i>Paxillus involutus</i>	Gewone krulzoom		M
<i>Peniophora lycii</i>	Berijpte schorszwam		M
<i>Pluteus semibulbosus</i>	Bleke knolvoethertenzwam	ma KW	M
<i>Russula fragilis</i>	Broze russula		M
<i>Russula insignis</i>	Verkleurende kamrussula	ma KW	M
<i>Russula pectinatoides</i>	Onsmakelijke kamrussula		M
<i>Scleroderma verrucosum</i>	Wortelende aardappelbovist		M
<i>Suillellus luridus</i>	Netstelige heksenboleet	va KW	M
<i>Tricholoma fulvum</i>	Berkenridderzwam		M
<i>Tricholoma scalpturatum</i>	Zilvergrijze ridderzwam		M

Naam	Coördinaten
11. Utrecht Fort de Bilt	138,5 456,6

Karakteristiek

Het fort de Bilt (noordelijk gedeelte) is zo'n relatief onbekende groene oase, vlak tegen de stad aangelegen. Het fort heeft een educatieve- en monument-functie, als gedenkplaats van de Tweede Wereldoorlog. Er ligt een buiten gebruik gestelde schietbaan. Over het fort loopt een soort wandelroute. Andere delen worden niet beheerd, daar ontstaat (op kleine schaal) een ongestoorde loofbosbegroeiing met klimop. Er liggen enkele zeer fraaie uitzichtpunten over het water rond het fort (Figuur 26).

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 26 soorten is een gemiddeld aantal, gezien de oppervlakte van het terrein. Er komen zeker meer soorten voor, die nog niet ontdekt zijn. Verrassend was de vondst van het zeldzame Kortsteelknotsje (*Typhula crassipes*), 3e vondst in NL.

Eén van de bunkers is functioneel als overwinteringsplaats voor dagvlinders (Dagpauwoog).

Beheer

Het grasland van de schietbaan wordt met schapenbegrazing wordt beheerd. Het gras van het middenterrein en grenzend aan de Utrechteweg wordt gemaaid. In september is geconstateerd dat veel grasmaaisel niet was afgevoerd. Voor een voor planten soortenrijkere vegetatie is afvoeren van het maaisel beter; ook de paddenstoelenflora wordt daarmee soortenrijker. In ieder geval voor het middenterrein is 2x per jaar maaien optimaal.

Op beide plaatsen ontwikkelt zich een gevarieerd grasland. In 2021 zijn geen bijzondere graslandpaddenstoelen gevonden.

Figuur 25. Schietbaan, Fort de Bilt.

Figuur 26. Uitzichtpunt over het water, Fort de Bilt.

Figuur 27. Het Kortsteelknotsje (*Typhula crassipes*), een zeldzaam knotszwammetje.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Bolbitius titubans</i>	Dooiergele mestzwam		SB
<i>Bovista nigrescens</i>	Zwartwordende bovist		SB
<i>Ciboria pseudotuberosa</i>	Eikelbekertje		SB
<i>Coprinellus disseminatus</i>	Zwerminktzwam		SH
<i>Daldinia concentrica</i>	Kogelhoutskoolzwam		SH
<i>Deconica philipsii</i>	Schelpkaalkopje	va	SB
<i>Galerina clavata</i>	Groot mosklokje		SB
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	Tweekleurige vaalhoed		M
<i>Hymenoscyphus fructigenus</i>	Eikeldopzwam		SB
<i>Hyphodontia sambuci</i>	Witte vlierschorszwam		SH
<i>Laccaria laccata</i>	Gewone fopzwam		M
<i>Lenzites betulinus</i>	Fopelfenbankje		SH (P)
<i>Mycena adscendens</i>	Suikermycena		SB
<i>Mycena filopes</i>	Draadsteelmycena		SB
<i>Mycena speirea</i>	Kleine breedplaatmycena		SB
<i>Mycena vitilis</i>	Papilmycena		SB
<i>Peniophora lycii</i>	Berijpte schorszwam		SH
<i>Psathyrella conopilus</i>	Langsteelfranjehoed		SB
<i>Psathyrella corrugis</i>	Sierlijke franjehoed		SB
<i>Psathyrella microrrhiza</i>	Kortwortelfranjehoed		SB
<i>Rutstroemia luteovirescens</i>	Esdoornstromakelkje	va	SB
<i>Schizopora paradoxa</i>	Witte tandzwam		SH
<i>Scleroderma citrinum</i>	Gele aardappelbovist		M
<i>Scleroderma verrucosum</i>	Wortelende aardappelbovist		M
<i>Trametes gibbosa</i>	Witte bultzwam		SH
<i>Typhula crassipes</i>	Kortsteelknotsje	uiterst z	SB

Naam	Coördinaten
12. Utrecht Julianapark	134 457

Karakteristiek

Het Julianapark is een mooi, druk bezocht park. Het bevat vele oude bomen van verschillende soorten, gemaaide grasperken, bosschages, waterpartijen, een hertenweide, vogelkooien en een grote lig/speelweide. Vanwege de variatie aan inheemse mycorrhiza vormende bomen, een zekere continuïteit in het beheer en de aanwezigheid van de oorspronkelijke kleibodem is het tegelijkertijd een gunstig gebied voor paddenstoelen.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het park bevat vanwege bovengenoemde variatie het hoge aantal van 57 soorten, waarvan 17 minder algemene of bedreigde soorten. Zonder twijfel zullen bij langer onderzoek nog meer soorten aanwezig blijken te zijn.

Van groot belang is de aanwezigheid van de zeldzame Haagbeukrussula (*Russula carpini*), die landelijk een viertal groeiplaatsen heeft. Op een muurtje groeide een groot vruchtlichaam van het Gesploos rouwkorstje (*Tomentella fuscocinerea*). Deze ziet eruit als een rond, donkergrijs plakkaat

van enige cm diameter, dat vanaf de grond op de stenen kruipt. Microscopisch is ze goed gekarakteriseerd. Beide soorten zijn al jaren achtereen in het park aanwezig. Ook de Franjeamaniet groeit al meerdere jaren op een grasveld.

Beheer

Het beheer van het park ziet er goed uit. Een aandachtspunt is dat er bij vervanging van bomen gekozen wordt voor inheemse ectomycorrhiza vormende boomsoorten, omdat deze bijdragen aan de biologische variatie in het park. Langs de rand van de lig/speelweide is nog gelegenheid om extra bomen aan te planten, bijvoorbeeld eiken.

Figuur 28. Vijver in het Julianapark

Figuur 29. De Haagbeukrussula (*Russula carpini*) is een zeldzame soort die alleen in de zomer verschijnt, uitsluitend onder Haagbeuken.

Figuur 30. Karbolchampignon (*Agaricus xanthoderma*) onder Abeel, aan de rand van de ligweide.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus arvensis</i>	Gewone anijschampignon		SB
<i>Agaricus osecanus</i>	Sneeuwwitte anijschampignon	va	SB
<i>Agaricus xanthoderma</i>	Karbolchampignon		SB
<i>Agrocybe erebia</i>	Leverkleurige leemhoed		SB
<i>Amanita strobiliformis</i> (A)	Franjeamaniet	ma KW	M
<i>Ciboria pseudotuberosa</i>	Eikelbekertje		P
<i>Conocybe semiglobata</i>	Gewelfd breeksteeltje		SB
<i>Coprinellus micaceus</i>	Gewone glimmerinktzwam		SB
<i>Coprinopsis atramentaria</i>	Grote kale inktzwam		SB
<i>Cortinarius anomalus</i>	Vaaggeordelde gordijnzwam		M
<i>Cortinarius diasemospermus</i>	Kleine pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius incisus</i>	Streephoedgordijnzwam		M
<i>Cortinarius paleaceus</i>	Gewone pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius rigens</i>	Wortelende gordijnzwam	va	M
<i>Cortinarius safranopes</i>	Wijdplaatgordijnzwam		M
<i>Cortinarius vernus</i>	Lilastelige gordijnzwam		M
<i>Entoloma hebes</i>	Dunsteelsatijnzwam		SB
<i>Entoloma lividoalbum</i>	Geelbruine satijnzwam	ma	M
<i>Entoloma sordidulum</i>	Groezelige satijnzwam		M
<i>Hebeloma cavipes</i>	Holsteelvaalhoed		M
<i>hebeloma eburneum</i>			M
<i>Hebeloma pseudofragilipes</i>			M
<i>Hebeloma sacchariolens</i>	Oranjebloesemzwam		M
<i>Hebeloma sinapizans</i>	Grote vaalhoed	va	M
<i>Hebeloma velutipes</i>	Opaalvaalhoed		M
<i>Hypholoma fasciculare</i>	Gewone zwavelkop		SH
<i>Hypochnicium punctulatum</i>	Kleinsporig elfendoekje		SH
<i>Inocybe adaequata</i>	Wijnrode vezelkop	N va KW	M
<i>Inocybe flocculosa</i>	Vlokkige vezelkop		M
<i>Inocybe geophylla</i>	Witte satijnvezelkop		M
<i>Inocybe pusio</i>	Paarssteelspleetvezelkop	va	M
<i>Laccaria laccata</i>	Gewone fopzwam		M
<i>Lacrymaria lacrymabunda</i>	Tranende franjehoed		SB
<i>Lactarius fulvissimus</i>	Rode kleibosmelkzwam	N ma KW	M
<i>Leccinum duriusculum</i>	Harde populierboleet	va	M
<i>Lepista irina</i>	Geurige schijnridderzwam	va	SB
<i>Marasmius torquescens</i>	Behaarde roodsteeltaailing	ma	SB
<i>Meripilus giganteus</i>	Reuzenzwam		SB
<i>Mycena acicula</i>	Oranje dwergmycena		SB
<i>Mycena filopes</i>	Draadsteelmycena		SB
<i>Mycena galericulata</i>	Helmmycena		SH
<i>Mycena leptcephala</i>	Stinkmycena		SB
<i>Mycena speirea</i>	Kleine breedplaatmycena		SB
<i>Mycena vitilis</i>	Papilmycena		SB

Nectria cinnabarina	Gewoon meniezwammetje		SH
Oxyporus populinus	Witte populierzwam	va KW	SH
Pholiotina arrhenii	Geringd breeksteeltje		SB
Pholiotina pygmaeoaffinis	Gedrongen breeksteeltje	ma KW	SB
Psathyrella pseudogracilis	Dubbelgangerfranjehoed		SB
Pseudoinonotus dryadeus	Eikenweerschijnzwam	ma BE	P
Russula carpini	Haagbeukrussula	zz	M
Schizopora paradoxa	Witte tandzwam		SH
Scleroderma areolatum	Kleine aardappelbovist		M
Suillellus luridus	Netstelige heksenboleet	va KW	M
Tomentella fuscocinerea	Gesploos rouwkorstje	z	M
Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam		M
Xylaria hypoxylon	Geweizwam		SH

Naam	Coördinaten
13. Utrecht Lunet III	137,7 453,7

Karakteristiek

Fort Lunet III is één van die mooie pareltjes aan de ZO rand van de Stad. Het bevat met grond bedekte gebouwen, graspartijen en boomgroepen en enige in ruim rijverband geplante oude eiken. Het "dijkje" bij de ingang bevat een interessante vegetatie met o.a. Bosaardbei, Kruidig zenegroen en Veldlathyrus.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 25 soorten is gemiddeld te noemen voor een gebied van deze omvang. Zonder twijfel zijn veel meer soorten aanwezig, die bij langer en uitgebreider onderzoek ontdekt kunnen worden. Ook hier is de Franjeamaniet aanwezig, een spectaculaire soort die flink in de lift zit. Op het zuidelijke dijkje groeiden meerdere groepen van tientallen exemplaren van de Vaaggegordelde gordijnzwam (*Cortinarius anomalus*).

Beheer

Het grasland, speciaal het dijkje is goed beheerd: kortgemaaid gras.

De graspercelen achter de ingang en op de NW punt van het fort zijn gemaaisd zonder afvoer van het maaisel. Het maaien met afvoeren van het maaisel is een belangrijke beheeractiviteit om de biologische variatie in stand te houden. Verder is het aan te raden om op de dijkjes bij de ingang enige extra eiken aan te planten.

Figuur 31. Beeld van Fort Lunet III

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Amanita strobiliformis</i> (A)	Franjeamaniet	ma KW	M
<i>Auricularia auricula-judae</i>	Echt judasoor		SH
<i>Clitopilus prunulus</i>	Grote molenaar		M
<i>Cortinarius anomalus</i>	Vaaggegordelde gordijnzwam		M
<i>Cortinarius hinnuleus</i>	Muffe gordijnzwam		M
<i>Cortinarius saturninus</i>	Kousevoetgordijnzwam		M
<i>Cortinarius torvus</i>	Gelaarsde gordijnzwam	ma BE	M
<i>Daedaleopsis confragosa</i>	Roodporiehoutzwam		SH
<i>Ganoderma adpersum</i>	Dikrandtonderzwam		SH
<i>Ganoderma lipsiense</i>	Platte tonderzwam		SH
<i>Hebeloma cavipes</i>	Holsteelvaalhoed		M
<i>Hebeloma helodes</i>	Moerasvaalhoed	va	M
<i>Hebeloma sinapizans</i>	Grote vaalhoed	va	M
<i>Hemileccinum impolitum</i> (A)	Goudporieboleet	vz BE	M
<i>Hemimycena cucullata</i>	Gipsmycena	ma	SB
<i>Lactarius zonarius</i>	Fijngegordelde melkzwam	va	M
<i>Laetiporus sulphureus</i>	Zwavelzwam		SH
<i>Megalocystidium leucoxanthum</i>	Grootsporige melkkorstzwam		SH
<i>Mycena galopus</i>	Melksteelmycena		SB

Paxillus ammoniavirescens	Grote krulzoom	ma	M
Paxillus involutus	Gewone krulzoom		M
Stropharia pseudocyanea f. pseudocyanea	Slanke kopergroenzwam (f. pseudocyanea)		SB
Suillellus luridus	Netstelige heksenboleet	va KW	M
Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam		M
Tubaria dispersa	Meidoorndonsvoetje		SB

Naam	Coördinaten
14. Utrecht Lunet IV	137,6 453,4

Karakteristiek

Lunet IV kent een vergelijkbare opbouw als Lunet III. Er is een restaurant en een fietsenreparatiebedrijf gevestigd. Bij de ingang is een dijkje aanwezig met enkele oude eikenbomen. Er is een wandelroute aangelegd die (bijvoorbeeld) bezoekers van het restaurant kunnen gebruiken. In het midden van het fort is een deel van de bodem begroeid met Klimop.

Aantal soorten en bijzonderheden

Er zijn in 2021 31 soorten gevonden; ongetwijfeld leven er in werkelijkheid meer soorten. Op het dijkje bij de ingang groeiden meerdere soorten vezelkoppen, waarvan de Groenige perenvezelkop (*Inocybe corydalina*) kenmerkend is voor kalkhoudende kleinbodem. Bij zorgvuldig "pluizen" onder de Klimop komen soms aardige soorten kleine paddenstoelen tevoorschijn. Hier waren dat het Esdoornstromakelkje (*Rutstroemia luteovirescens*) en het Wit poedersteelknotsje (*Typhula setipes*).

Beheer

Het huidig beheer van het fort voldoet goed. Maaien met afvoeren van de grasvegetatie is noodzakelijk om de waarden van het grasland in stand te houden. Ook hier geldt dat er op het dijkje bij de ingang eiken kunnen worden bijgeplant. In dat geval is er continuïteit in boombegroeiing, wanneer de oude eiken dood gaan.

Figuur 32. Beeld van Fort Lunet IV.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Clavulina coralloides</i>	Witte koraalzwam		
<i>Coprinellus disseminatus</i>	Zwerminktzwam		
<i>Coprinus comatus</i>	Geschubde inktzwam		
<i>Cortinarius urbicus</i>	Bleke wilgengordijnzwam	va	
<i>Entoloma rhodopolium</i>	Grauwe bossatijnzwam		
<i>Ganoderma adpersum</i>	Dikrandtonderzwam		
<i>Hebeloma aestivale</i>	Zomervaalhoed		
<i>Hebeloma limbatum</i>			
<i>Hypholoma fasciculare</i>	Gewone zwavelkop		
<i>Inocybe cincinnata</i>	Violetbruine vezelkop		
<i>Inocybe corydalina</i>	Groenige perenvezelkop	ma KW	
<i>Inocybe flocculosa</i>	Vlokkige vezelkop		
<i>Inocybe pusio</i>	Paarssteelspleetvezelkop	va	
<i>Laccaria laccata</i>	Gewone fopzwam		
<i>Lepiota cristata</i>	Stinkparasolzwam		
<i>Lepiota subincarnata</i>	Vaalroze parasolzwam		
<i>Melanoleuca polioleuca</i>	Zwartwitte veldridderzwam		
<i>Mycena acicula</i>	Oranje dwergmycena		
<i>Mycena adscendens</i>	Suikermycena		
<i>Mycena filopes</i>	Draadsteelmycena		

Mycena galericulata	Helmmycena		
Paxillus involutus	Gewone krulzoom		
Pluteus romellii	Geelsteelhertenzwam		
Russula undulata	Zwartpurperen russula		
Rutstroemia luteovirescens	Esdoornstromakelkje	va	SB
Scleroderma areolatum	Kleine aardappelbovist		
Scleroderma verrucosum	Wortelende aardappelbovist		
Trametes versicolor	Gewoon elfenbankje		
Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam		
Tubaria furfuracea	Gewoon donsvoetje		
Typhula setipes	Wit poedersteelknotsje	GE	

Naam	Coördinaten
15. Utrecht Maliebaan	137,6 456,0

Karakteristiek

De Maliebaan is een ruim 700 m lange “baan”, beplant met 6 rijen (vrij) oude linden met een grazige ondergroei. Er ligt een soort doorgaande weg en aan beide zijden een smallere weg om de huizen te bereiken. Samen met de monumentale huizen vormt de beplanting een bijzonder geheel. Tegelijk is de lindenbeplanting met de beheerde grazige ondergroei van een grote mycologische waarde.

Aantal soorten en bijzonderheden

Van alle onderzochte gebieden in Utrecht zijn in de Maliebaan **de meeste soorten, nl. 76**, paddenstoelen gevonden en ook de meeste “minder algemene” of bedreigde soorten. Dit komt door de grootte van het gebied, in totaal ruim 4 km beplante grasberm, de gunstige beheermaatregelen en de bodemomstandigheden. Jaarlijks zijn grote aantallen van de Gladstelige heksenboleet en de Donkere geelplaatrussula aanwezig. Er zijn maar liefst 13 soorten Vezelkoppen en 8 boleetachtigen gevonden. In 2021 was ook voor het eerst de **Franjeamaniet** aanwezig.

Een bijzondere vermelding waard is de **Lederster** (*Mycenastrum corium*, Figuur 34). Deze nogal lelijke, bolvormige zwam van ca. 12 cm diameter groeide in 2021 voor het eerst aan het kruispunt van de Maliebaan met de Burg. Reigerstraat. Deze zeldzame soort is voornamelijk bekend van enige plaatsen in ZW-Nederland. Later is precies op de groeiplaats van de Lederster de oliebolleakraam geplaatst. Vermoedelijk kan dat niet veel kwaad voor de zwam.

Bij de voorgenomen herinrichting van de Maliebaan is het van het grootste belang dat de bomen en de grasbermen eronder ongemoeid blijven!

Beheer

De grazige bermen onder de bomen worden die enkele keren per jaar gemaaid; ook wordt het gevallen blad verwijderd. Deze vorm van beheer is gunstig voor de rijke paddenstoelenflora, die voor het grootste deel uit begeleiders van linde bestaat.

In de loop van de tijd is een aantal bomen weggevallen. Deze openruimten moeten weer aangevuld worden met nieuwe bomen: tegenover huisnummers 82, 96, 68, 23, 75, 15 en 103A.

Punt van overweging is de status van “Hondentoilet” van het gebied. Er ligt in en langs de grasbermen continu een grote hoeveelheid hondenpoep. Dit is een onhygiënische omstandigheid, alleen al omdat je de poep gemakkelijk aan de schoenen krijgt. Advies is om het gebied niet langer hondentoilet te laten zijn en door het aanbieden van zakjes en prullenbakken de mensen te stimuleren de hondenuitwerpselen op te ruimen.

Figuur 34. Lederster (*Mycenastrum corium*)

Figuur 35. Groeiplaats van de Lederster.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Abortiporus biennis</i>	Toefige labyrintzwam		SB
<i>Agaricus bohusii</i>	Spoelvoetchampignon	vz	SB
<i>Agaricus osecanus</i>	Sneeuwwitte anijschampignon	va	SB
<i>Agaricus phaeolepidotus</i>	Hazelhoenchampignon	ma	SB
<i>Agaricus subperonatus</i>	Gordelchampignon		SB
<i>Amanita excelsa</i> f. <i>spissa</i>	Grauwe amaniet (f. <i>spissa</i>)	va	M
<i>Amanita pantherina</i>	Panteramaniet		M
<i>Amanita rubescens</i>	Parelamaniet		M
<i>Amanita strobiliformis</i> (A)	Franjeamaniet	ma KW	M
<i>Byssomerulius corium</i>	Papierzwammetje		SH
<i>Caloboletus radicans</i>	Wortelende boleet	va	M
<i>Clitopilus prunulus</i>	Grote molenaar		M
<i>Conocybe aurea</i>	Gouden breeksteeltje	vz BE	SB
<i>Coprinellus disseminatus</i>	Zwerminktzwam		SH
<i>Coprinopsis lagopus</i>	Hazenpootje		SH

<i>Cortinarius diasemospermus</i>	Kleine pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius emollitus</i> (A)	Witte galgordijnzwam	vz	M
<i>Cortinarius hinnuleus</i>	Muffe gordijnzwam		M
<i>Cortinarius paleaceus</i>	Gewone pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius vernus</i>	Lilastelige gordijnzwam		M
<i>Entoloma lividoalbum</i>	Geelbruine satijnzwam	ma	M
<i>Entoloma sordidulum</i>	Groezelige satijnzwam		M
<i>Ganoderma adpersum</i>	Dikrandtonderzwam		P
<i>Hebeloma aestivale</i>	Zomervaalhoed		M
<i>Hebeloma cavipes</i>	Holsteelvaalhoed		M
<i>Hebeloma eburneum</i>			M
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	Tweekleurige vaalhoed		M
<i>Hebeloma sinapizans</i>	Grote vaalhoed	va	M
<i>Hebeloma velutipes</i>	Opaalvaalhoed		M
<i>Hemimycena mairei</i>	Wasplaatmycena	ma BE	SB
<i>Inocybe adaequata</i>	Wijnrode vezelkop	N va KW	M
<i>Inocybe asterospora</i>	Sterspoorvezelkop	va KW	M
<i>Inocybe corydalina</i>	Groenige perenvezelkop	ma KW	M
<i>Inocybe cryptocystis</i>	Verborgen vezelkop	va GE	M
<i>Inocybe dulcamara</i>	Gewone viltkop		M
<i>Inocybe flocculosa</i>	Vlokkige vezelkop		M
<i>Inocybe fuscidula</i>	Sombere vezelkop		M
<i>Inocybe geophylla</i>	Witte satijnvezelkop		M
<i>Inocybe hirtella</i>	Amandelvezelkop		M
<i>Inocybe maculata</i>	Gevlekte vezelkop		M
<i>Inocybe phaeodisca</i>	Tweekleurige vezelkop	ma	M
<i>Inocybe pusio</i>	Paarssteelspleetvezelkop	va	M
<i>Inocybe rimosa</i>	Geelbruine spleetvezelkop		M
<i>Laccaria laccata</i>	Gewone fopzwam		M
<i>Lactarius fulvissimus</i>	Rode kleibosmelkzwam	N ma KW	M
<i>Lepiota aspera</i>	Spitsschubbige parasolzwam		SB
<i>Lepiota cristata</i>	Stinkparasolzwam		SB
<i>Lepiota subincarnata</i>	Vaalroze parasolzwam		SB
<i>Lyophyllum decastes</i>	Bruine bundelridderzwam		SB
<i>Marasmius oreades</i>	Weidekringzwam		SB
<i>Mycena leptcephala</i>	Stinkmycena		SB
<i>Mycena olivaceomarginata</i>	Bruinsnedemycena		SB
<i>Mycenastrum corium</i>	Lederster	z GE	SB
<i>Neoboletus erythropus</i>	Gewone heksenboleet		M
<i>Otidea bufonia</i>	Donker hazenoer		M
<i>Panaeolina foenicicii</i>	Gazonvlekplaat		SB
<i>Peniophora rufomarginata</i>	Lindeschorszwam	va	SH
<i>Phlebia rufa</i>	Porieaderzwam		SH
<i>Psathyrella corrugis</i>	Sierlijke franjehoed		SB
<i>Psathyrella prona</i>	Kleine grasfranjehoed		SB

Russula chloroides	Smalplaatrussula		M
Russula cuprea	Donkere geelplaatrussula	z EB	M
Russula grisea	Duifrussula		M
Russula risigallina	Abrikozenrussula		M
Scleroderma areolatum	Kleine aardappelbovist		M
Scleroderma verrucosum	Wortelende aardappelbovist		M
Stropharia coronilla	Okergele stropharia		SB
Suillellus luridus	Netstelige heksenboleet	va KW	M
Suillellus queletii	Gladstelige heksenboleet	ma KW	M
Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam		M
Tubaria furfuracea	Gewoon donsvoetje		SB
Xerocomellus bubalinus	Bruingele fluweelboleet	ma	M
Xerocomellus cisalpinus	Blauwvlekkende fluweelboleet		M
Xerocomellus engelii	Blozende fluweelboleet		M
Xerocomellus porosporus	Sombere fluweelboleet		M
Xerocomellus rubellus	Rode boleet		M

Naam	Coördinaten
16. Utrecht Park Oog in Al	134,8 455,5

Karakteristiek

Het park Oog in Al is van een heel ander karakter dan het Julianapark. Het bestaat grotendeels uit een groot grasveld, een siertuin, een hertenkamp. Er zijn vrij weinig ectomycorrhiza vormende bomen en bosjes. Gevolg is dat er een stuk minder soorten en ook minder bijzondere soorten aanwezig zijn.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 23 soorten is vrij laag, gezien de oppervlakte van het park. Gelukkig, goed zoeken levert vaak nog wel een paar verrassingen op. Direct ten zuiden van "Landhuis in de stad" staan enkele bomen en tuinplanten (Hangende zegge en Bamboe). Daartussen groeiden het Ivoorkoraaltje (*Ramariopsis kunzei*) en het Glad rouwkorstje (*Tomentella lapida*, op dode bladeren van Hangende zegge), naast enkele algemenere soorten.

Beheer

Op zichzelf is het beheer van het park waarschijnlijk in orde. Er liggen nog kansen om door middel van aanplant van ectomycorrhiza vormende bomen het park een meer besloten karakter te geven en tegelijk de potentie voor meer soorten paddenstoelen te verhogen.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
Agaricus xanthoderma	Karbolchampignon		SB
Alnicola bohemica	Gewone zilversteelzompzwam		M
Alnicola escharoides	Bleke elzenzompzwam		M
Clavulina coralloides	Witte koraalzwam		M
Coprinellus micaceus	Gewone glimmerinktzwam		SH
Hebeloma cavipes	Holsteelvaalhoed		M
Hebeloma velutipes	Opaalvaalhoed		M
Hyphodontia sambuci	Witte vlierschorszwam		SH

Inocybe fuscidula	Sombere vezelkop		M
Inocybe geophylla	Witte satijnvezelkop		M
Laccaria laccata	Gewone fopzwam		M
Lepiota cristata	Stinkparasolzwam		SB
Leucoagaricus leucothites	Blanke champignonparasol		SB
Marasmiellus vaillantii	Halmruitertje		SB
Marasmius setosus	Tengere beukentaailing		SB
Mycena adscendens	Suikermycena		SB
Mycena galopus	Melksteelmycena		SB
Psathyrella multipedata	Bundelfranjehoed		SB
Ramariopsis kunzei	Ivoorkoraaltje	ma BE	SB
Scleroderma areolatum	Kleine aardappelbovist		M
Stereum hirsutum	Gele korstzwam		SB
Tomentella lapida	Glad rouwkorstje	z	M
Trechispora farinacea	Melig dwergkorstje		SH

Naam	Coördinaten
17. Utrecht Park Vechtzoom	135,1 458,6

Karakteristiek

Het Park Vechtzoom is een langgerekte groenzone tussen de Vecht en de woonwijk Overvecht. Het bestaat uit diverse, door paden verbonden, enigszins zelfstandige elementen. Het geheel is een geslaagde poging om het landelijke karakter van de vecht te behouden, een groen wandelgebied te creëren en wat natuurkwaliteit te realiseren.

Het eikenlaantje bij de sportvelden is vanwege de aparte kwaliteit apart behandeld (nr. 10).

Vanwege de toepassing op veel plaatsen van zwarte grond zijn de mycologische waarden niet hoog, met opvallend weinig ectomycorrhiza vormende soorten.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 34 soorten is gemiddeld, waarbij moet worden aangetekend dat er waarschijnlijk bij onderzoek over een langere periode (veel) meer soorten gevonden kunnen worden.

Van ZO naar NW zijn de volgende elementen bekeken:

- Smalle groenstrook te hoogte van de rioolwaterzuivering: Enige oudere bomen, waaronder een paar beuken. Aan de NW-kant is een vijftal oudere Taxusstruiken afgestorven, door onbekende oorzaak en ook enkele beuken, mogelijk door droogte. Geen enkele paddenstoel is aangetroffen, behalve de Knolhoningzwam op een dode beuk.
- Groenstrook langs de Marnixlaan – Einsteindreef. De bodem bestaat hier uit zwarte aarde, een minder gunstig uitgangspunt voor paddenstoelensoorten. Op een walnotenboom groeide de Zadelzwam (*Polyporus squamosus*). Er is geen sprake van een gevaarlijke situatie.
- Een klein stukje moerasbos met o.a. elzen en wilgen. Dit is een echt miniminatuurgebiedje in het park (Figuur 36) met ook enkele voor moerasbos kenmerkende paddenstoelen zoals de Bleke elzenzompzwam (*Alnicola escharoides*), Donkere elzenzompzwam (*Alnicola scolecina*), Grauwe bossatijnzwam (*Entoloma rhodopolium*) en de Groenige elzenmelkzwam (*Lactarius obscuratus*).
- Twee kleine gesloten bosoppervlakten, een bestaande uit eik met haagbeuk en een met essen, meidoorn en vlier. Beide zijn soortenarm aan paddenstoelen, wat waarschijnlijk samenhangt met de opbouw van de bodem met (kunstmatig aangevoerde) zwarte grond. Hier is de Grondhertenzwam (*Pluteus cinereofuscus*) gevonden. Heksenkruid groeit ook in dit bosje.

- Een groepje eiken aan de rand van een grasveld leek geschikt voor ectomycorrhiza vormende paddenstoelen. Deze waren echter nauwelijks aanwezig (in 2021); alleen de Duifrussula (*Russula grisea*) was aanwezig.

Verderop, langs de Klopvaart is onder de jonge eikenbeplanting het Zandputje (*Geopora arenicola*) gevonden.

Ten slotte, langs het Paul de Bruijnpad is enkele jaren geleden de Rode kelkzwam aangetroffen. Deze prachtige winterpaddenstoel is in 2021 niet gezien.

Beheer

Het park zal in de eerste plaats voor het recreatieve gebruik beheerd worden. Voor paddenstoelen zijn de mogelijkheden beperkt vanwege de kunstmatige bodem van vruchtbare grond. Het moerasje en de bosstukjes hoeven niet beheerd te worden, behalve vanwege veiligheid van personen die de paden gebruiken.

Figuur 36. Moerasbosje in Park Vechtzoom. Groeplaats van begeleiders van els en wilg.

Figuur 37. Groepje eiken in het Vechtzoompark.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus campestris</i>	Gewone weidechampignon		SB
<i>Agaricus subperonatus</i>	Gordelchampignon		SB
<i>Alnicola escharoides</i>	Bleke elzenzompzwam		M
<i>Alnicola scolecina</i>	Donkere elzenzompzwam		M
<i>Byssomerulius corium</i>	Papierzwammetje		SH
<i>Calvatia gigantea</i>	Reuzenbovist		SB
<i>Coprinellus micaceus</i>	Gewone glimmerinktzwam		SH
<i>Corioloopsis trogii</i>	Bleke borstelkurkzwam		SH
<i>Crepidotus caspari</i>	Bleek oorzwammetje		SH
<i>Entoloma rhodopolium</i>	Grauwe bossatijnzwam		M
<i>Ganoderma adpersum</i>	Dikrandtonderzwam		SH
<i>Geopora arenicola</i>	Zandputje	va KW	M
<i>Laccaria laccata</i>	Gewone fopzwam		M
<i>Laccaria tortilis</i>	Gekroesde fopzwam		M
<i>Lactarius obscuratus</i>	Groenige elzenmelkzwam		M
<i>Marasmius oreades</i>	Weidekringzwam		SB
<i>Meripilus giganteus</i>	Reuzenzwam		SH
<i>Mycena acicula</i>	Oranje dwergmycena		SB
<i>Mycena filopes</i>	Draadsteelmycena		SB
<i>Mycena flavescens</i>	Geelsnedemycena		SB

Mycena olivaceomarginata f. roseofusca	Bruinsnedemycena (f. roseofusca)		SB
Mycena pseudocorticola	Blauwgrijze schorsmycena		SH
Mycena speirea	Kleine breedplaatmycena		SB
Mycena vitilis	Papilmycena		SB
Nectria cinnabarina	Gewoon meniezwammetje		SH
Paxillus rubicundulus	Elzenkrulzoom		M
Pluteus cinereofuscus	Grondhertenzwam		SH
Polyporus squamosus	Zadelzwam		SH
Psathyrella candolleana	Bleke franjehoed		SB
Psathyrella corrugis	Sierlijke franjehoed		SB
Psathyrella pseudogracilis	Dubbelgangerfranjehoed		SB
Radulomyces confluens	Ziekenhuisboomkorst		SH
Russula grisea	Duifrußula		M
Stereum subtomentosum	Waaierkorstzwam		SH
Trametes hirsuta	Ruig elfenbankje		SH

Naam	Coördinaten
18. Utrecht Richard Wagnerlaan	134,6 455,2

Karakteristiek

Aansluitend aan het Park Oog in Al ligt in westelijke richting de Richard Wagnerlaan. Deze heeft aan een zijde een beplanting van oude eiken die een voortzetting vormt van de rij eiken in het park, evenwijdig aan de Leidse Rijn. De ondergroei bestaat uit een gemaaide grasberm. Deze combinatie maakt de plaats potentieel geschikt voor bijzondere paddenstoelen.

Aantal soorten en bijzonderheden

Met 22 soorten is deze berm niet bijzonder soortenrijk. De Biefstukzwam (*Fistulina hepatica*) is kenmerkend voor oude bomen, hier op een eik t.o. huisnr. 6. Deze tast het hout zeer langzaam aan en vormt geen gevaar. Een andere boomzwam is de Ruige weerschijnzwam (*Inonotus hispidus*) die op een oude es groeide, zonder een gevaarlijke situatie te veroorzaken. Vanwege de eiken konden er 4 soorten Ursula groeien.

Beheer

Optimaal voor deze berm is maaien van het gras, bij voorkeur 2x per jaar, met afvoer van het grasmaaisel.

Figuur 38. Groepen met grote Champignons (Sneeuw Witte anijschampignon, *Agaricus osecanus*) waren in 2021 in de berm van de Richard Wagnerlaan aanwezig.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus osecanus</i>	Sneeuw Witte anijschampignon	va	
<i>Agaricus xanthoderma</i>	Karbolchampignon		
<i>Boletus edulis</i>	Gewoon eekhoorntjesbrood		
<i>Coprinopsis lagopus</i>	Hazenpootje		
<i>Fistulina hepatica</i>	Biefstukzwam		
<i>Hebeloma aestivale</i>	Zomervaalhoed		
<i>Hebeloma celatum</i>			
<i>Hebeloma sinapizans</i>	Grote vaalhoed	va	
<i>Hypholoma fasciculare</i>	Gewone zwavelkop		
<i>Inocybe hirtella</i>	Amandelvezelkop		
<i>Inonotus hispidus</i>	Ruige weerschijnzwam	va KW	
<i>Lepiota subincarnata</i>	Vaalroze parasolzwam		
<i>Mycena filopes</i>	Draadsteelmycena		
<i>Mycena flavoalba</i>	Bleekgele mycena		
<i>Mycena galopus</i>	Melksteelmycena		
<i>Psathyrella corrugis</i>	Sierlijke franjehoed		
<i>Russula graveolens</i>	Vissige eikenrussula		

Russula odorata	Geurige russula		
Russula pectinatoides	Onsmakelijke kamrussula		
Russula undulata	Zwartpurperen russula		
Tubaria furfuracea	Gewoon donsvoetje		
Xerocomellus cisalpinus	Blauwvlekkende fluweelboleet		

Naam	Coördinaten
19. Utrecht Singel Maliebaan	137,3 455,6

Karakteristiek

Waar de Maliebaan de Stadssingel bereikt, bevindt zich een groepje oude eiken. Het met eiken beplante deel heeft een kleine oppervlakte, maar aan de voorwaarden voor bijzondere paddenstoelen is voldaan: ectomycorrhiza vormende bomen, gemaaide grasvegetatie, rivierklei.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 17 soorten is beperkt, vanwege de kleine oppervlakte. Toch is een aantal bijzondere soorten aanwezig, waaronder de vrijwel jaarlijks terugkomende Goudperieboleet (*Hemileccinum impolitum*), de Groenige perenvezelkop (*Inocybe corydalina*) en de in kleibermen veelvuldig voorkomende Grote vaalhoed (*Hebeloma sinapizans*). Deze laatste is buiten het kleigebied zeldzaam. Plekken als deze geven aan dat het aanplanten van eiken een grote natuurwinst voor paddenstoelen oplevert.

Op een ziertogende kleine "Treur-es" groeide een Zadelzwam (*Polyporus squamosus*). Gezien de standplaats aan het water leveren boom plus zwam geen gevaar op.

Beheer

Het huidige beheer van maaien met afvoer van het maaisel voldoet prima om de kwaliteit van de groeiplaats in stand te houden. Uitbreiding door aanplant van – aansluitend - meer eiken is een goede aanpak. De aangeplante jonge bomen vragen in de eerste paar jaar goede nazorg (vooral water geven in droge tijden).

Figuur 39. De determinatie van de niet zeldzame Geelsnedemycena (*Mycena flavescens*) kan met microscopisch onderzoek worden bevestigd door te letten op de ballonvormig opgeblazen cellen met wratjes op de wand en een lichtgele inhoud. Deze cellen zijn te vinden op de snede (de scherpe rand) van de lamellen.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus campestris</i>	Gewone weidechampignon		SB
<i>Coprinus comatus</i>	Geschubde inktzwam		SB
<i>Cortinarius decipiens</i>	Siersteelgordijnzwam		M
<i>Cortinarius safranopes</i>	Wijdplaatgordijnzwam		M
<i>Cortinarius vernus</i>	Lilastelige gordijnzwam		M
<i>Gymnopus dryophilus</i>	Gewoon eikenbladzwammetje		SB
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	Tweekleurige vaalhoed		M
<i>Hebeloma sinapizans</i>	Grote vaalhoed	va	M
<i>Hemileccinum impolitum</i> (A)	Goudporieboleet	vz BE	M
<i>Hypholoma fasciculare</i>	Gewone zwavelkop		SM
<i>Inocybe asterospora</i>	Sterspoorvezelkop	va KW	M
<i>Inocybe corydalina</i>	Groenige perenvezelkop	ma KW	M
<i>Inocybe hirtella</i>	Amandelvezelkop		M
<i>Mycena flavescens</i>	Geelsnedemycena		SB
<i>Mycena galopus</i>	Melksteelmycena		SB
<i>Polyporus squamosus</i>	Zadelzwam		SH
<i>Russula undulata</i>	Zwartpurperen russula		M

Naam	Coördinaten
20. Utrecht St. Barbara	138,3 456,3

Karakteristiek

Begraafplaats St. Barbara een een van de fraaie oude begraafplaatsen aan de rand van Utrecht. De begraafplaats is rond 1874 ingericht en 1875 ingewijd. Binnen in de stad werden oudere kerkhoven niet meer toegestaan. Bij de aanleg is de bodem opgehoogd, waardoor de oorspronkelijke bodem niet meer aanwezig is. Er zijn eikenlanen aangelegd, bomen die nu (2021) een leeftijd hebben bereikt van ongeveer 145 jaar (145 jaarringen in een recent geveld exemplaar). Vanwege de mooie laanbeplanting is er op de begraafplaats een passende, waardige sfeer.

Ook de grootste beuk in Utrecht is op deze begraafplaats te vinden.

Er is vrij veel sierplantenbegroeiing en grind als bodembedekking. De belangrijkste mycologische kwaliteiten zijn echter niet in sierperken te vinden, maar in (gemaaide) grasvegetatie onder bomen.

Aantal soorten en bijzonderheden

In 2021 zijn er op St. Barbara 57 soorten paddenstoelen gevonden en daarmee behoort het tot de soortenrijkste plekken die in 2021 zijn onderzocht. Het aandeel van de ecyomycorrhiza vormende soorten is met 20 (van de 57) relatief laag. Dat komt doordat er vrij weinig grasperken met oude bomen zijn en mogelijk ook doordat er een verstoorde, geen kleibodem aanwezig is.

Wat het aantal (niet zeldzame) soorten sterk heeft bevorderd, is het toepassen van housnippers als bodembedekking, waar franjehoeden, inktzwammen en hertenzwammen graag op groeien.

Op enkele liggende dikke eikenstammen groeien talrijke Zwarte knoopzwammen (*Bulgaria inquinans*). Een bijzonderheid is de op enkele meters hoogte afgezaagde beukenstam (Figuur 40) waar verschillende houtafbreekende paddenstoelen op groeien. Wel het opvallendst is een zeer grote Essenzwam (*Perenniporia fraxinea*) met een breedte van meer dan 70 cm.

Beheer

Het beheer van de begraafplaats gebeurt door de eigen organisatie. Er wordt met kennis van zaken een mooie begraafplaats in stand gehouden, met ook oog voor natuurwaarden, zie bijvoorbeeld de dikke staande beukenstam.

Het beheer van de bestaande grasvelden zou wat extensiever kunnen door geen enkele bemesting toe te passen, een iets lagere maai frequentie te kiezen en door meer ectomycorrhiza vormende bomen aan te planten (eiken of beuken in plaats van uitheemse bomen), met een grasvegetatie als ondergroei. Dit alles is heel goed mogelijk zonder de sfeer van de begraafplaats nadelig te beïnvloeden.

Figuur 40. Op een staande oude dode beukenstam groeien diverse houtafbreekende soorten paddenstoelen. Het meest opvallend is de zeer groot uitgegroeide Essenzwam (*Perenniporia fraxinea*), die herkenbaar is aan het witte sporenpoeider dat onder, op en naast de hoeden is te vinden.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus bitorquis</i>	Straatchampignon		SB
<i>Agaricus xanthoderma</i>	Karbolchampignon		SB
<i>Armillaria lutea</i>	Knolhoningzwam		P
<i>Bjerkandera adusta</i>	Grijze buisjeszwam		SH
<i>Bulgaria inquinans</i>	Zwarte knoopzwam		SH
<i>Calvatia excipuliformis</i>	Plooivoetstuifzwam		SB
<i>Ciboria pseudotuberosa</i>	Eikelbekertje		P (eikels)
<i>Coprinellus micaceus</i>	Gewone glimmerinktzwam		SH
<i>Coprinus comatus</i>	Geschubde inktzwam		SB
<i>Cortinarius hinnuleus</i>	Muffe gordijnzwam		M
<i>Entoloma sordidulum</i>	Groezelige satijnzwam		M
<i>Eutypa spinosa</i>	Stekelige korstkogelzwam		SH
<i>Flammulina velutipes</i>	Gewoon fluweelpootje		SH
<i>Ganoderma adspersum</i>	Dikrandtonderzwam		P (loofbomen)
<i>Geastrum triplex</i>	Gekraagde aardster		SB
<i>Gymnopus dryophilus</i>	Gewoon eikenbladzwammetje		SB
<i>Hebeloma aestivale</i>	Zomervaalhoed		M

Hebeloma cavipes	Holsteelvaalhoed		M
Hypholoma fasciculare	Gewone zwavelkop		SH
Inocybe flocculosa	Vlokkige vezelkop		M
Inocybe fuscidula	Sombere vezelkop		M
Inocybe geophylla	Witte satijnvezelkop		M
Inocybe maculata	Gevlekte vezelkop		M
Inocybe rimosa	Geelbruine spleetvezelkop		M
Laccaria laccata	Gewone fopzwam		M
Lacrymaria pyrotricha	Vurige franjehoed	z EB	SB
Lactarius glycosmus	Kokosmelkzwam		M
Lactarius quietus	Kaneelkleurige melkzwam		M
Lenzites betulinus	Fopelfenbankje		SH
Lepiota cristata	Stinkparasolzwam		SB
Leucoagaricus leucothites	Blanke champignonparasol		SB
Meripilus giganteus	Reuzenzwam		P (loofbomen)
Mycena filopes	Draadsteelmycena		SB
Mycena flavescens	Geelsnedemycena		SB
Mycena galericulata	Helmmycena		SH
Mycena galopus	Melksteelmycena		SB
Perenniporia fraxinea	Essenzwam	ma	P (loofbomen)
Pholiotina brunnea	Getand breeksteeltje	ma	SB
Pleurotus ostreatus	Gewone oesterzwam		SH
Pluteus cervinus	Gewone hertenzwam		SH
Pluteus nanus	Dwerghertenzwam		SH
Psathyrella fatua	Lentefranjehoed	vz	SB
Psathyrella multipedata	Bundelfranjehoed		SB
Psathyrella prona	Kleine grasfranjehoed		SB
Psathyrella pseudogracilis	Dubbelgangerfranjehoed		SB
Russula graveolens	Vissige eikenrussula		M
Russula odorata	Geurige russula		M
Russula pectinatoides	Onsmakelijke kamrussula		M
Russula undulata	Zwartpurperen russula		M
Scleroderma areolatum	Kleine aardappelbovist		M
Stropharia caerulea	Valse kopergroenzwam		SB
Stropharia coronilla	Okergele stropharia		SB
Trametes versicolor	Gewoon elfenbankje		SH
Tubaria furfuracea	Gewoon donsvoetje		SB
Xerocomellus cisalpinus	Blauwvlekkende fluweelboleet		M
Xerocomellus engelii	Blozende fluweelboleet		M
Xerocomellus rubellus	Rode boleet		M
Xylaria polymorpha	Houtknotszwam		SH

Naam	Coördinaten
20a. Utrecht Vossegatsedijk	140,0 454,2

Karakteristiek

Het onderzoeken van de bermen van de Vossegatsedijk was oorspronkelijk niet in de planning opgenomen. Echter op 1-11-2021 was er een buitengewone hoeveelheid paddenstoelen aanwezig, waardoor de plaats toch bezocht is, echter zonder tot een volledige lijst te kunnen komen.

De grootste hoeveelheid paddenstoelen werd aangetroffen op de zuidelijke grasberm onder vrij jonge eiken. Deze berm begint zich ook te ontwikkelen als mycologisch waardevol schraalgrasland, te zien aan de vondst van het Papegaaizwammetje (*Hygrocybe psittacina*) en de Weidewasplaat (*Hygrocybe pratensis*, meded. Emma van den Dool).

Aantal soorten en bijzonderheden

In 2021 maakte dit gebied niet deel uit van het geplande onderzoek. Echter bij een bezoek op 1-11-2021 werden er bijzondere aantallen en soorten aangetroffen. Er is bij die gelegenheid geen complete soortenlijst opgesteld. Het aantal van 22 soorten (in 2020 waren er 56) in de lijst is beslist veel minder dan het werkelijk aanwezige aantal, maar tijdens het bezoek kon geen volledige lijst worden opgesteld en het gebied is in 2021 maar 1x bezocht. Meer dan de helft (12 soorten) behoren tot de "minder algemene soorten".

Twee minder algemene Russulasoorten waren aanwezig: de Kruiwilgrussula (*Russula persicina*) en de Kleibosrussula (*Russula pseudointegra*). Verder viel het grote aantal van de Wortelende gordijnzwam (*Cortinarius rigens*) op.

Beheer

Het beheer is, met 2x maaien met afvoeren van het grasmaaisel gericht op ontwikkeling van een soortenrijke plantenvegetatie. Deze werkwijze is voor paddenstoelen ook zeer geschikt.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Amanita phalloides</i>	Groene knolamaniet		M
<i>Caloboletus radicans</i>	Wortelende boleet	va	M
<i>Clavulina cinerea</i>	Asgrouwe koraalzwam		M
<i>Cortinarius largus</i>	Bruine kleibosgordijnzwam	va	M
<i>Cortinarius paleaceus</i>	Gewone pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius purpurascens</i>	Purperen gordijnzwam	ma	M
<i>Cortinarius rigens</i>	Wortelende gordijnzwam	va	M
<i>Hemimycena cucullata</i>	Gipsmycena	ma	SB
<i>Hygrocybe psittacina</i>	Papegaaizwammetje	GE	SB
<i>Inocybe asterospora</i>	Sterspoorvezelkop	va KW	M
<i>Inocybe dulcamara</i>	Gewone viltkop		M
<i>Inocybe fibrosoides</i>	Ivoorvezelkop	z BE	M
<i>Marasmiellus vaillantii</i>	Halmruitertje		SH
<i>Russula decipiens</i>	Roze geelplaatrussula	ma	M
<i>Russula odorata</i>	Geurige russula		M
<i>Russula pectinatoides</i>	Onsmakelijke kamrussula		M
<i>Russula persicina</i>	Kruiwilgrussula	va	M
<i>Russula pseudointegra</i>	Kleibosrussula	ma	M
<i>Russula vesca</i>	Smakelijke russula		M
<i>Scleroderma verrucosum</i>	Wortelende aardappelbovist		M

Stereum gausapatum	Eikenbloedzwam		SH
Tricholoma ustaloides	Valse beukenridderzwam	va	M

Naam	Coördinaten
21. Utrecht Zilveren Schaats	138,5 455,7

Karakteristiek

Langs de Waterlinieweg ligt een smalle dijkachtige verhoging, die vroeger een militaire functie heeft gekend. De verhoging vormde de bescherming van een weg die Fort Vossegat verbond met Fort De Bilt. De aanleg is in de tweede helft van de 19^e eeuw geweest. Het grasland is hoogstwaarschijnlijk nooit intensief in gebruik geweest, maar heeft wel altijd een vorm van begrazing of hooien gekend. Momenteel is het gebied in begrazingsbeheer met schapen, waar een bewonersgroep zich actief voor inzet. Het gevolg is dat het laag-intensieve graslandbeheer wordt voortgezet. Dat is een voorwaarde om de belangrijke mycologische (en botanische) waarden van het gebied in stand te houden.

Aantal soorten en bijzonderheden

In 2021 zijn in het gebied van De Zilveren Schaats 47 soorten paddenstoelen gevonden, waarvan ongeveer 15 overwegend in graslanden worden gevonden. Van de graslandbewoners zijn er enkele z.g. “typische” graslandpaddenstoelen, die uitsluitend in oude onbemeste, doorgaand beheerde graslanden groeien. De bekendste soorten hiervan zijn de wasplaten, waar in 2021 een viertal soorten is aangetroffen. Met name deze soorten verlenen aan het gebied een hoge natuurwaarde, omdat ze heel precies aangeven waar dergelijke milieuomstandigheden aanwezig zijn en er striktaan gebonden zijn.

Behalve de graslandpaddenstoelen staan er ook enkele soorten die bij de verspreid staande loofbomen (eik, els) als ectomycorrhizapartner groeien.

Op 19 november is er een paddenstoelenexcursie geweest met de bewonersgroep en leden van het IVN. Ondanks de late datum zijn nog voldoende leuke paddenstoelen gezien en kon over het beheer van gedachten worden gewisseld.

Beheer

Het beheer van begrazing en maaien om hooi te verzamelen is een heel goede beheervorm, die al jarenlang voldoet. Het jaar 2021 was erg groeizaam, d.w.z, zonder erg droge perioden en een lang groeiseizoen. Dat heeft tot gevolg dat de grasvegetatie op delen van het gebied (te) lang is gebleven. Het is echter van belang dat er niet veel gras-biomassa op het terrein achterblijft; deze bemest bij verrotting de bodem en zorgt voor afname van de kruidenrijkdom, bloemenrijkdom en ook van mycologische waarde. Het veelvuldig voorkomen van de Dooiergele mestzwam (*Bolbitius titubans*) wijst ook op een overmaat van half verteerd gras; deze soort groeit namelijk op verterende dode grasresten. Een aanvullende maatregel kan zijn om met name de op het westen gerichte helling en het vlakke stuk langs het water extra te maaien, aangezien daar de meeste zeldzame graslandpaddenstoelen groeien.

Figuur 41. Zilveren Schaats. Op de voorgrond: Grote parasolzwam (*Macrolepiota procera*).

Figuur 42. Vaaggegordelde gordijnzwam (*Cortinarius anomalus*)

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus porphyrizon</i>	Purperen champignon	N	SB
<i>Agaricus xanthoderma</i>	Karbolchampignon		SB
<i>Alnicola bohemica</i>	Gewone zilversteelzompzwam	N	SB
<i>Alnicola escharoides</i>	Bleke elzenzompzwam	N	M
<i>Armillaria lutea</i>	Knolhoningzwam		SB
<i>Bolbitius titubans</i>	Dooiergele mestzwam	N	SB
<i>Clavulinopsis laeticolor</i>	Fraaie knotszwam	N KW	SB
<i>Clitocybe agrestis</i>	Bleke veldtrechterzwam		SB
<i>Clitopilus scyphoides</i>	Kleine molenaar	N va KW	SB
<i>Coniophora puteana</i>	Dikke kelderzwam	N	SB
<i>Cortinarius anomalus</i>	Vaaggegordelde gordijnzwam	N	SB
<i>Cortinarius safranopes</i>	Wijdplaatgordijnzwam	N	SB
<i>Cortinarius unimodus</i>	Valse grootspoorgordijnzwam	N zz	M
<i>Daedalea quercina</i>	Doolhofzwam		M
<i>Entoloma albotomentosum</i>	Zeggesatijnzwam	N zz KW	SB
<i>Entoloma sericeum</i>	Bruine satijnzwam		SB
<i>Galerina clavata</i>	Groot mosklokje		SB

Galerina graminea	Grasmosklokje	N	SB
Hygrocybe ceracea	Elfenwasplaat	GE	SB
Hygrocybe obrussea	Wantsenwasplaat	vz BE	SB
Hygrocybe psittacina	Papegaaizwammetje	GE	SB
Hygrocybe virginea	Sneeuwzwammetje		SB
Hypholoma fasciculare	Gewone zwavelkop		SH
Hypholoma subericaeum	Modderzwavelkop	N va KW	SB
Inocybe curvipes	Zilversteelvezelkop	N	M
Inocybe nitidiuscula	Glanzende vezelkop	N va KW	M
Lactarius quietus	Kaneelkleurige melkzwam		M
Lepiota subincarnata	Vaalroze parasolzwam		SB
Lepista nuda	Paarse schijnridderzwam	N	SB
Macrolepiota procera	Grote parasolzwam		SB
Marasmius oreades	Weidekringzwam		SB
Melanoleuca cognata	Okerkleurige veldridderzwam	N va	SB
Melanoleuca polioleuca	Zwartwitte veldridderzwam	N	SB
Mycena arcangeliana	Bundelmycena	N	SB
Mycena flavoalba	Bleekgele mycena	N	SB
Mycena galericulata	Helmmycena		SB
Mycena leptcephala	Stinkmycena	N	SB
Mycena vitilis	Papilmycena		SB
Panaeolus acuminatus	Spitse vlekplaat	N	SB
Paxillus rubicundulus	Elzenkrulzoom	N	M
Psathyrella conopilus	Langsteelfranjehoed		SB
Rhodocollybia butyracea f. butyracea	Botercollybia (var. butyracea)	N	SB
Rickenella fibula	Oranjegeel trechtertje		SB (mos)
Tubaria dispersa	Meidoorndonsvoetje		SB
Tubaria furfuracea	Donsvoetje	N	SB
Vascellum pratense	Afgeplatte stuifzwam		SB
Xerocomellus cisalpinus	Blauwvlekkende fluweelboleet	N	M

Naam	Coördinaten
22. Vleuten Bochtdijk	128,0 459,0

Karakteristiek

De bochtdijk is een vrij korte route vanaf de Eikslaan naar de ingang van het Kasteel de Haar. Het oostelijke deel is beplant met Witte Abeel. De bermen van deze weg vormen gunstige groeplaatsen van aan deze bomen gebonden ectomycorrhizapaddenstoelen. Vooral de vele tientallen tot honderden exemplaren van de Harde populierboleet (*Leccinum duriusculum*) vallen op.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 7 soorten is natuurlijk laag. Onder populieren groeien eenmaal veel minder ectomycorrhiza vormende soorten dan onder eiken en beuken. Verder waren de bezoeken van het terrein voor deze groep van soorten mogelijk niet in de optimale periode.

Beheer

Het beheer van maaien plus afvoeren van de grasvegetatie is een gunstige beheermethode.

Figuur 44. Harde populierboleet (*Leccinum duriusculum*)

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Cortinarius subbalaustinus</i>	Roodbruine gordijnzwam	N	M
<i>Lactarius controversus</i>	Populiermelkzwam		M
<i>Leccinum duriusculum</i>	Harde populierboleet	va	M
<i>Marasmius oreades</i>	Weidekringzwam	N	SB
<i>Russula fragilis</i>	Broze russula		M
<i>Russula persicina</i>	Kruipwilgrussula	va	M
<i>Russula violacea</i>	Violette russula	Z BE	M

Naam	Coördinaten
23. Vleuten Eikslaan	128,2 458,7

Karakteristiek

De Eikslaan loopt vanaf de Parkweg in het zuiden naar het dorp Haarzuilens. Voor het grootste deel is er een eikenbeplanting in de berm. Het zuidelijk deel is een fietspad en is aan de westzijde begrensd door het park van de golfbaan, zonder bermbeplanting. Aan het noordelijk gedeelte liggen enkele boerderijen en is gedeeltelijk beplanting aan beide zijden van de verharde weg. Dit alles maakt de Eikslaan een aantrekkelijk onderdeel van het landschap.

In de schrale bermen staan behalve veel soorten paddenstoelen ook enkele andere bijzonderheden, zoals het Boompjesmos en het Zwart leermos.

Aantal soorten en bijzonderheden

Met het aantal van 46 paddenstoelsoorten, met 4 soorten amanieten, 5 soorten boleetachtigen en 8 soorten gordijnzwammen is de Eikslaan een van de voor paddenstoelen zeer belangrijke lanen in Gemeente Utrecht. Alle (op één na, zie beheer) factoren die bijdragen aan een rijke mycoflora zijn hier vervuld: De bodem bestaat uit kalkhoudende rivierklei, er zijn oude eiken als laanbeplanting, naast de berm ligt een waterhoudende sloot, schrale grazige vegetatie is aanwezig, en er wordt continu beheer uitgevoerd van maaien met afvoeren van het maaisel. De vegetatie is zo schraal dat een maaibeurt in de (late) nazomer volstaat.

Beheer

Het beheer van de bermen is – zoals in 2021 uitgevoerd – onvoldoende om de bijzondere mycoflora en andere waarden in stand te houden. De bermvegetatie is laat in het jaar (in oktober) met de klepelmaaier vernalen en het maaisel is achtergebleven om ter plekke weg te rotten. Dat zorgt voor bemesting en vervolgens verrijking van de vegetatie (te zien aan opslag van riet, brandnetels, Dauwbraam, esdoorn, iep). Dat heeft uiteindelijk tot gevolg dat de bijzondere paddenstoelen zullen verdwijnen. Deze problematiek speelt vooral in het zuidelijk deel van de berm van de Eikslaan.

Evenals de situatie als beschreven bij de Hoofddijk (nr. 8) is het de vraag of het onderhoudswerk volledig conform de werkvoorschriften is uitgevoerd. Het contrast met de uitvoeringswijze van het onderhoud in 2020 is opvallend, toen er een zorgvuldig beheer werd uitgevoerd.

Het beheer van maaien in de nazomer (september) met binnen enkele dagen afvoer van het grasmaaisel is in dit geval optimaal. Materiaal dat vrij komt bij het beheer van oevers en sloten dient ook na enkele enkele dagen drogen te worden afgevoerd.

Figuur 45. Groepje Goudporieboleten (*Hemileccinum impolitum*) aan de “verkeerde” kant van de Eikslaan. Paddenstoelen houden zich niet altijd aan de door biologen opgestelde reglementen.

Figuur 46. Oostelijke berm van de Eikslaan. Vegetatie is gekleped en het maaisel is niet verwijderd.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Amanita muscaria</i>	Vliegenzwam		
<i>Amanita pantherina</i>	Panteramaniet		
<i>Amanita phalloides</i>	Groene knolamaniet		
<i>Amanita rubescens</i>	Parelamaniet		
<i>Boletus edulis</i>	Gewoon eekhoorntjesbrood		
<i>Boletus reticulatus</i>	Vroeg eekhoorntjesbrood	N	
<i>Caloboletus radicans</i>	Wortelende boleet	va	
<i>Calvatia excipuliformis</i>	Plooiwoetstufzwam		
<i>Clitocybe agrestis</i>	Bleke veldtrechterzwam		
<i>Clitopilus prunulus</i>	Grote molenaar		
<i>Conocybe ochrostriata</i>	Oker breeksteeltje	N	
<i>Cortinarius hinnuleus</i>	Muffe gordijnzwam		
<i>Cortinarius infractus</i>	Olijfkleurige gordijnzwam	va	
<i>Cortinarius largus</i>	Bruine kleibosgordijnzwam	N va	
<i>Cortinarius parvannulatus</i>	Cederhoutgordijnzwam	N	
<i>Cortinarius rigens</i>	Wortelende gordijnzwam	va	M
<i>Cortinarius safranopes</i>	Wijdplaatgordijnzwam		
<i>Cortinarius torvus</i>	Gelaarsde gordijnzwam	N ma BE	
<i>Cortinarius trivialis</i>	Gegordelde gordijnzwam	va	M
<i>Entoloma lividoalbum</i>	Geelbruine satijnzwam	ma	
<i>Gymnopus dryophilus</i>	Gewoon eikenbladzwammetje		
<i>Hebeloma aestivale</i>	Zomervaalhoed	N	

Hebeloma eburneum		N	
Hebeloma sinapizans	Grote vaalhoed	N va	
Hebeloma velutipes	Opaalvaalhoed	N	
Hemileccinum impolitum (A)	Goudporieboleet	vz BE	
Laccaria laccata	Gewone fopzwam		
Lactarius acerrimus	Gekroesde melkzwam	ma	
Lactarius fulvissimus	Rode kleibosmelkzwam	N ma KW	M
Lepiota cristata	Stinkparasolzwam	N	
Lepiota subincarnata	Vaalroze parasolzwam	N	
Lepista nuda	Paarse schijnridderzwam	N	
Marasmiellus ramealis	Takruitertje	N	
Marasmius oreades	Weidekringzwam		
Mycena flavescens	Geelsnedemycena		
Mycena galopus	Melksteelmycena	N	
Mycena vitilis	Papilmycena		
Paxillus involutus	Gewone krulzoom		
Psathyrella spadiceogrisea	Vroege franjehoed	N	
Russula fragilis	Broze russula	N	
Russula graveolens	Vissige eikenrussula		
Russula luteotacta	Geelvlekkende russula		
Russula persicina	Kruipwilgrussula	va	
Suillellus luridus	Netstelige heksenboleet	N va KW	
Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam	N	
Tricholoma ustaloides	Valse beukenridderzwam	N	

Naam	Coördinaten
24. Vleuten Parkweg	127,3 458,6

Karakteristiek

De Parkweg in Vleuten loopt zuidelijk langs het kasteelpark in westelijke richting. Het voor paddenstoelen interessante deel ligt tussen het kasteelpark en de afslag Rijndijk. Er is een vrij jonge eikenbeplanting aanwezig en een bermsloot (Figuur 47).

Aantal soorten en bijzonderheden

Langs de Parkweg zijn 34 soorten paddenstoelen gevonden. De karakteristieke eikenbegeleiders op kleibodem zoals ambassadeursoort Witte galgordijnzwam (*Cortinarius emollitus*), Olijfkleurige gordijnzwam (*Cortinarius infractus*), Gelaarsde gordijnzwam (*Cortinarius torvus*) en de beide melkzwammen Rode kleibosmelkzwam (*Lactarius fulvissimus*) en Fijngegordelde melkzwam (*Lactarius zonarius*) waren aanwezig. Deze laten de waarden van deze laan duidelijk zien. De Grijze slanke amaniet (*Amanita vaginata*) stond, zoals gebruikelijk bij deze soort, onder een populier.

Beheer

Het beheer van maaien met afvoeren van het maaisel is hier correct uitgevoerd.

Figuur 47. Berm van de Parkweg.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus campestris</i>	Gewone weidechampignon		SB
<i>Agaricus macrocarpus</i>	Forse anjischampignon	Vz BE	SB
<i>Amanita phalloides</i>	Groene knolamaniet		M
<i>Amanita vaginata</i>	Grijze slanke amaniet	KW	M
<i>Ciboria pseudotuberosa</i>	Eikelbekertje		P (eikels)
<i>Clitocybe rivulosa</i>	Giftige weidetrechtterzwam		SB
<i>Clitopilus prunulus</i>	Grote molenaar		M
<i>Cortinarius decipiens</i>	Siersteelgordijnzwam		M
<i>Cortinarius diasemospermus</i>	Kleine pelargoniumgordijnzwam		M
<i>Cortinarius emollitus (A)</i>	Witte galgordijnzwam	vz	M
<i>Cortinarius infractus</i>	Olijfkleurige gordijnzwam	va	M
<i>Cortinarius safranopes</i>	Wijdplaatgordijnzwam		M
<i>Cortinarius torvus</i>	Gelaarsde gordijnzwam	ma BE	M
<i>Cortinarius vernus</i>	Lilastelige gordijnzwam		M
<i>Ganoderma adspersum</i>	Dikrandtonderzwam		SH
<i>Hebeloma cavipes</i>	Holsteelvaalhoed		M
<i>Hebeloma eburneum</i>			M
<i>Hebeloma fragilipes</i>	Witte vaalhoed		M
<i>Hebeloma sinapizans</i>	Grote vaalhoed	va	M

Inocybe asterospora	Sterspoorvezelkop	va KW	M
Inocybe flocculosa	Vlokkige vezelkop		M
Lactarius controversus	Populiermelkzwam		M
Lactarius fulvissimus	Rode kleibosmelkzwam	ma KW	M
Lactarius zonarius	Fijngegordelde melkzwam	va	M
Mycena galopus	Melksteelmycena		SB
Paxillus involutus	Gewone krulzoom		M
Russula chloroides	Smalplaatrussula		M
Russula fragilis	Broze russula		M
Russula graveolens	Vissige eikenrussula		M
Russula persicina	Kruipwilgrussula	va	M
Suillellus luridus	Netstelige heksenboleet	va KW	M
Tricholoma populinum	Populierreidderzwam	va KW	M
Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam		M
Vascellum pratense	Afgeplatte stuifzwam		SB

Naam	Coördinaten
25. Vleuten Thematerlaan	128,4 459,0

Karakteristiek

De Thematerlaan begint net ten zuiden van Haarzuilens bij de Eikslaan en loopt naar het oosten. Op de splitsing ligt een klein plantsoentje waar enkele oude beuken met een grazige ondergroei staan. Verder naar het westen staan over een honderdtal meters enige oude eiken in de zuidelijke berm. Verder is de laan beplant met jonge eiken; het gedeelte met jonge eiken verder oostelijk is niet onderzocht.

Aantal soorten en bijzonderheden

Het aantal van 38 soorten is gezien de kleine oppervlakte van het onderzochte gebied hoog. Er waren vele grote boleten aanwezig, helaas ten tijde van het bezoek al te ver vergaan om de soort te kunnen bepalen. De bijzondere Bleke boleet (*Butyriboletus fechtneri*) en de Goudporieboleet (*Hemileccinum impositum*) konden nog herkend worden. Een oud exemplaar van de laatste was begroeid met een bijzondere "lagere" schimmel (Figuur 49).

Beheer

Parkje en bermen worden met maaien met afvoer van het maaisel goed beheerd. Op enkele plaatsen is struikgewas opgeslagen. Aan te raden is om dit langzamerhand terug te dringen en gemaaide grasvegetatie op die plaats te ontwikkelen.

Figuur 48. Dikke boleten langs de Thematerweg. Deze exemplaren waren te oud om de soort met zekerheid te bepalen.

Figuur 49. Op een van de boleten (Goudporieboleet) die al aan het vergaan was groeide de merkwaardige schimmel *Syzygites megalocarpus*.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	N / Alg / RL	Ecol. groep
<i>Agaricus campestris</i>	Gewone weidechampignon	N	SB
<i>Agaricus xanthoderma</i>	Karbolchampignon	N	SB
<i>Amanita rubescens</i>	Parelamaniet	N	M
<i>Butyriboletus fechtneri</i>	Bleke boleet	zz BE	M
<i>Calvatia excipuliformis</i>	Plooivoetstuijzwam		SB
<i>Ciboria pseudotuberosa</i>	Eikelbekertje	N	P
<i>Clitocybe agrestis</i>	Bleke veldtrechterzwam	N	SB
<i>Clitocybe odora</i>	Groene anijstrectherzwam		SB
<i>Cortinarius diasemospermus</i>	Kleine pelargoniumgordijnzwam	N	M
<i>Cortinarius hinnuleus</i>	Muffe gordijnzwam	N	M
<i>Cortinarius paleaceus</i>	Gewone pelargoniumgordijnzwam	N	M
<i>Cortinarius paleifer</i>	Paarse pelargoniumgordijnzwam	N	M
<i>Cortinarius psammocephalus</i>	Fijnschubbige gordijnzwam	N ma BE	M
<i>Cortinarius rigens</i>	Wortelende gordijnzwam	N va	M
<i>Cortinarius safranopes</i>	Wijdplaatgordijnzwam	N	M
<i>Cortinarius trivialis</i>	Gegordelde gordijnzwam	va	M
<i>Gymnopus dryophilus</i>	Gewoon eikenbladzwammetje	N	SB
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	Tweekleurige vaalhoed	N	M
<i>Hebeloma sinapizans</i>	Grote vaalhoed	va	M
<i>Hemileccinum impolitum</i>	Goudporieboleet	N vz BE	M

Inocybe asterospora	Sterspoorvezelkop	va KW	M
Inocybe geophylla	Witte satijnvezelkop	N	M
Laccaria laccata	Gewone fopzwam	N	M
Lactarius aurantiacus	Oranje melkzwam	N va KW	M
Lactarius blennius	Grijsgroene melkzwam	N	M
Lactarius fulvissimus	Rode kleibosmelkzwam	N ma KW	M
Lactarius quietus	Kaneelkleurige melkzwam	N	M
Lactarius subdulcis	Bitterzoete melkzwam	N	M
Lepista nuda	Paarse schijnridderzwam	N	SB
Lyophyllum decastes	Bruine bundelridderzwam		SB
Mycena galopus	Melksteelmycena	N	SB
Parasola plicatilis	Gewoon plooirokje	N	SB
Russula decipiens	Roze geelplaatrussula		M
Russula graveolens	Vissige eikenrussula		M
Russula pseudointegra	Kleibosrussula	N ma	M
Russula undulata	Zwartpurperen russula	N	M
Tricholoma scalpturatum	Zilvergrijze ridderzwam		M
Tricholoma ustaloides	Valse beukenridderzwam	N va	M

10. Utrecht Singels en overige Utrechtse waarnemingen

In dit hoofdstuk worden waarnemingen van de Utrechtse Singels gegeven en enkele “overige” waarnemingen gepresenteerd.

Twee criteria bepalen of de waarneming interessant genoeg was voor dit rapport:

1. Soorten die vanuit boomveiligheidsoogpunt vermeldenswaardig zijn, overwegend gevonden langs de Singels. Wat betreft boomveiligheidsaspecten zal duidelijk zijn dat dit geen volledig overzicht van boomaantastingen in Utrecht is. Het is meer een opsomming van enkele in het Singelpark vermeldenswaardige waarnemingen.

2. Het betreft minder algemene soorten, zoals steeds, met groen gemarkeerd, Daarna worden enkele overige interessante waarnemingen gegeven.

Als geheel groeien er in het park dat door de singels wordt gevormd vrij weinig paddenstoelen. Het waardevolste stuk wordt in het hoofdstuk van onderzochte terreinen bij “19. Utrecht Singel Maliebaan” besproken.

Door de vele oude bomen is het singelpark van belang voor soorten die dat als groeiplaats nodig hebben. Enige algemene soorten bodembewonende paddenstoelen zijn hier niet gepresenteerd.

10.1 Waarnemingen Singels

Ter hoogte van “de Zeven Steegjes”, nl. tegenover de Suikerstraat aan de Pelmolenweg staat een hoge, tamelijk oude iep in gevaarlijke scheefstand. Hoog in de boom bevinden zich op het zaagvlak van eerdere snoeiwerkzaamheden twee groeiplaatsen van de lepenzwam. De boom lijkt overigens in redelijk goede conditie. Echter, bij omwaaien zal schade aan de naastgelegen huizen ontstaan. Advies is om de boom sterk in te korten of weg te halen.

Plaats	x- en y coörd.	datum	Wetensch. naam	NL naam	alg - RL
Utrecht Singel Suikerstraat	136,8 455,1	8-12- 2021	Hypsizygyus ulmarius	lepenzwam	ma BE

Figuur 50. Gevaarlijk staande iep.

Figuur 51. Detailopname: lepenzwam (pijl).

In de oud(st)e iep bij het Centraal Museum bevindt zich al zeker 25 jaar een groeiplaats van de lepenbuisjeszwam. Deze zeldzame soort had een zeer grote afmeting bereikt, van zo'n 70 cm breedte. Onbekenden hebben in 2020 de zwam weggehaald. Gelukkig heeft het mycelium binnen in de boom het overleefd en zijn er daarna nieuwe, kleine vruchtlichamen gevormd.

Vlak bij deze plaats groeit in een es een Zadelzwam. Deze boom vormt geen direct gevaar.

Utr. Singel, Museum	137,3	455,4	9-11-2021	Rigidoporus ulmarius (A)	lepenbuisjeszwam	z GE
Utr. Singel, Museum	137,3	455,4	9-11-2021	Polyporus squamosus	Zadelzwam	
Utr. Singel, t.h.v. Magdalenenstraat	137,3	455,4	9-11-2021	Amanita strobiliformis (A)	Franjeamaniet	ma KW

Figuur 52. lepenbuisjeszwam in de oudste iep van Utrecht.

Een dikke beuk langs het wandelpad is aangetast door de Reuzenzwam. Door zo'n aantasting wordt een boom gevoelig voor windworp. De boom zal in het water terechtkomen en daardoor geen direct gevaar voor mensen of goederen opleveren. Toch is jaarlijkse monitoring van de boom aan te raden. Direct naast het schuin oplopende weggetje groeide op in de grond zittende houtresten een Essenzwam.

Tip: hier in los verband eiken aanplanten zoals in het Singelpark ter hoogte van de Maliebaan.

Utrecht Manenburg	137,2	454,9	9-11-2021	Meripilus giganteus	Reuzenzwam	
Utrecht Zonnenburg park	137,2	455,3	9-11-2021	Perenniporia fraxinea	Essenzwam	ma

In het Zonnenburgpark staan prachtige oude bomen. Aan de voet van twee oude eiken groeit de Essenzwam (*Perenniporia fraxinea*). Op de langere duur gaat de boom verzwakken, echter waarschijnlijk langzamer dan bij een aantasting door de Dikrandtonderzwam. Jaarlijkse monitoring

en inschatting van de gevaarzetting is noodzakelijk, want dit park wordt volop gebruikt door wandelaars en rustzoekers. Een Esdoorn in het park heeft op enige hoogte een aantasting door de Zadelzwam. Ook deze dient jaarlijks beoordeeld te worden op veiligheid.

Utrecht Zonnenburg park	137,2	455,3	9-11-2021	<i>Perenniporia fraxinea</i>	Essenzwam	ma
Utrecht Zonnenburg park	137,2	455,3	9-11-2021	<i>Polyporus squamosus</i>	Zadelzwam	

Figuur 53. Essenzwam (*Perenniporia fraxinea*) aan de voet van een oude eik.

Figuur 54. Zadelzwam (*Polyporus squamosus*) in Esdoorn.

Ter hoogte van de Parklaan staat in het Singelpark een es met een Ruige weerschijnzwam (*Inonotus hispidus*); eveneens één dicht daarbij langs het grasveld van Lepelenburg op een kleine, dunne iep. Beide groeiplaatsen leveren geen gevaar op. Ter hoogte van de Vrije School staat aan de voet van

een oude eik (de middelste van drie) een Eikenweerschijnzwam (*Pseudoinonotus dryadeus*). De situatie is nu nog niet gevaarlijk maar jaarlijkse controle is raadzaam.

Utrecht Singel Parkstraat	137,2	455,8	13-9-2021	Inonotus hispidus	Ruige weerschijnzwam	va KW
Utrecht Singel Park Lepelenburg	137,2	455,7	13-9-2021	Inonotus hispidus	Ruige weerschijnzwam	va KW
Utrecht Singel Park bij Vrije School	137,2	455,9	9-9-2021	Pseudoinonotus dryadeus	Eikenweerschijnzwam	ma BE

10.2 Overige minder algemene soorten

In de herfst van 2021 zijn meerdere (min of meer) toevallige vondsten van bijzondere paddenstoelen gedaan. Hier volgt een overzicht.

Op de hoek van de Parkweg met de Hamlaan (ten oosten van Vleuten) staat een oude appelboom met daarop een fraai exemplaar van de 'matig algemene' Appelboomkaaszwam. Er is geen sprake van gevaarstelling.

Vleuten Parkweg / Hamlaan	2021	10	17	Aurantiporus fissilis	Appelboomkaaszwam	ma KW
---------------------------	------	----	----	-----------------------	-------------------	-------

Figuur 55. Appelboomkaaszwam (*Aurantiporus fissilis*)

Langs de Kanaalweg, die tevens de begrenzing vormt van het Oog in Al park liggen dikke boomstammen om parkeren te reguleren en, verder naar het ZW, zijn linden geplant. Op een van de boomstammen (Populier?) groeide de 'vrij algemene' Dunplaathoputzwam (*Gloeophyllum trabeum*).

Onder de Linden stond één exemplaar van de Stekelkopamaniet (*Amanita solitaria*), een van die zeldzame soorten die zich aan het uitbreiden is.

Kanaalweg Lijnoliefabriek	134,8	455,6	9-11-2021	Gloeophyllum trabeum	Dunplaathoutzwam	va KW
Kanaalweg Lijnoliefabriek	134,8	455,6	9-11-2021	Amanita solitaria	Stekelkopamaniet	vz

Langs de Alexander Numankade, ter hoogte van het Archief is een aantal boomstammen gelegd als maatregel tegen parkeren. Op een oude beukenstam zat aan de onderzijde de vrij zeldzame Gelatineuze poria (*Gelatoporia pannocincta*). Deze zwam heeft een karakteristieke lichtgroene kleur.

Alexander Numankade	137,5	456,9	8-9-2021	Gelatoporia pannocincta	Gelatineuze poria	vz GE
---------------------	-------	-------	----------	-------------------------	-------------------	-------

Onder de reeks van toevallige waarnemingen vallen ook de navolgende twee vondsten, van de typische voorjaarspaddenstoel Voorjaarspronkridder, in 2021 vrij algemeen voorkomend, en het op dood hout in kleigebieden vrij zeldzaam voorkomende Slijmerig waskorstje.

Lunetten "Vlieland"	137,7	453,4	22-5-2021	Calocybe gambosa	Voorjaarspronkridder	
Lunetten langs snelweg	137,1	452,7	7-7-2021	Bourdotia galzini	Slijmerig waskorstje	vz

Bij mossenonderzoek aan de waterkant van het Zwartewater werden op het Halvemaantjes(lever)mos een paar kleine schijfzwammetjes aangetroffen. Het bleek om het op dit levermos parasiterende, in Nederland zeldzame Halvemaantjesmos-schijfje te gaan.

Utrecht Zwarte Water	136,3	456,9	12-12-2021	Octosporopsis nicolai	Halvemaantjesmos-schijfje	Uiterst zeldzaam
----------------------	-------	-------	------------	-----------------------	---------------------------	------------------

Figuur 56. Halvemaantjesmos-schijfje (*Octosporopsis nicolai*), diam. ca. 3 mm.

Langs het Houtensepad ligt een smalle groenstrook met enige aangeplante jonge bomen. Onder een jonge beuk van misschien 10 jaar groeide een massa Vaalhoeden. Soorten van het geslacht Vaalhoed zijn kenmerkend voor jonge bomen. Bij nadere inspectie bleek het om drie soorten Vaalhoeden te gaan. Het is eens te meer een illustratie dat aanplant van inheemse ectomycorrhioza vormende bomen kan leiden tot verhoging van de biodiversiteit en van de levensvreugde van de passerende mycoloog.

Utrecht Houtensepad	137,2	454,2	2-11- 2021	Hebeloma mesophaeum	Tweekleurige vaalhoed
Utrecht Houtensepad	137,2	454,2	2-11- 2021	Hebeloma velutipes	Opaalvaalhoed
Utrecht Houtensepad	137,2	454,2	2-11- 2021	Hebeloma aestivale	Zomervaalhoed

Figuur 57. Jonge beuk met Vaalhoeden. Achteraan links Opaalvaalhoed (rood), vooraan rechts Tweekleurige vaalhoed (oranje), achteraan uiterst rechts (geel, bruinige hoedjes) Zomervaalhoed.

Onderstaande vier waarnemingen zijn opmerkelijk omdat:

- De Essenzwam is "Matig algemeen", landelijk gezien. In Utrecht is het een van de algemenere boomaantasters, op diverse verschillende boomsoorten. Onderstaand exemplaar groeide op Es.
- De Dikrandtonderzwam van de Oudegracht groeide op een ongewone boomsoort, namelijk de z.g. Zuidelijke beuk (*Nothofagus*).
- Op de Mariaplaats staat een deels afgestorven exemplaar van "Valse Christusdoorn" (*Gleditsia*), waar de vrij algemene Bruine borstel-kurkzwam op groeit.
- De Mr. Tripkade heeft slechts een smalle berm, waarop desondanks enkele forse exemplaren van de Reuzenchampignon groeiden.

Utrecht Joh. Wagenaarkade	134,0	455,4	11-9-2021	Perenniporia fraxinea	Essenzwam	ma
Utrecht Oudegracht 176	136,75	455,70	16-9-2021	Ganoderma adpersum	Dikrandtonderzwam	
Utrecht Mariaplaats	136,60	455,75	28-6-2021	Corioloopsis gallica	Bruine borstelkurkzwam va	va
Utrecht Mr. Tripkade	136,8	457,7	4-9-2021	Agaricus augustus	Reuzenchampignon	

Op 1 nov. Is een kort bezoek gebracht aan de rand van N.-Amelisweerd, vlak langs de A27. Bij die gelegenheid werd de fraaie Zalmzwam aangetroffen.

Utrecht N-Amelisweerd bij A27	138,8	453,6	1-11-2021	Rhodotus palmatus	Zalmzwam	va
Utrecht N-Amelisweerd bij A27	138,8	453,6	1-11-2021	Hebeloma radicosum	Geringde vaalhoed	ma BE
Utrecht N-Amelisweerd bij A27	138,8	453,6	1-11-2021	Ripartites tricholoma	Gewoon vilthoedje	

Figuur 58. Zalmzwam (*Rhodotus palmatus*).

Midden in de winter, 3 jan. 2021 werden in het park Voorveldse polder onderstaande soorten aangetroffen. De Anijskurkzwam groeide aan een wilg. De andere twee soorten op liggende boomstammen.

Utrecht Park Voorv. Polder	138,5	456,8	1-3-2021	Trametes suaveolens	Anijskurkzwam	ma KW
Utrecht Park Voorv. Polder	138,5	456,8	1-3-2021	Sarcomyxa serotina	Groene schelpzwam	
Utrecht Park Voorv. Polder	138,5	456,8	1-3-2021	Clitopilus hobsonii	Gewone schelpjesmolenaar	

Hoewel de lindenbeplanting van de Yalelaan in 2021 niet regelmatig is onderzocht, zijn er onderstaande vermeldenswaardige soorten aangetroffen.

Uithof, Yalelaan	141,3	455,0	20-11-2021	Cortinarius unimodus	Valse grootspoorgordijnzwam	zz
Uithof, Yalelaan	141,3	455,0	20-11-2021	Lepista saeva	Paarssteelschijnridderzwam	KW

Planten

IJle bermzegge (*Carex divulsa*): Cath. Renneslaan

Beemdkroon (*Knautia arvensis*): Maliebaan NO-deel